

ΑΠΟΦΑΣΗ¹ ΑΡΙΘΜ. 438/Υ/2009
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου, του κτηρίου των Γραφείων της (Κότσικα 1Α & Πατησίων), την 16^η Δεκεμβρίου 2008, ημέρα Τρίτη και ώρα 14:00, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύων: Χαράλαμπος Χρυσανθάκης, Αναπληρωτής Πρόεδρος σε αναπλήρωση του κωλυμένου Προέδρου της Επιτροπής Ανταγωνισμού Σπυρίδωνα Ζησιμόπουλου

Μέλη: Νικόλαος Γεράσιμος, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Αριστομένη Κομισόπουλου,

Αριστέα Σινανιώτη

Ιωάννης Δραπανιώτης, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Φαίδωνα Στράτου,

Ιωάννης Σαμέλης,

Παναγιώτης Κανελλόπουλος

Χρήστος Α. Ιωάννου,

Ευθύμιος Πουρναράκης, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Απόστολου Ρεφενέ,

Χρήστος Κωνσταντάτος, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Δημητρίου Γιαννέλη,

Ελίζα Αλεξανδρίδου, και

Γεωργία Μπεχρή-Κεχαγιόγλου

Γραμματέας: Παναγιώτα Μούρκου, λόγω κωλύματος της τακτικής Γραμματέως Όλγα-Ανίτα Ραφτοπούλου

Τα λοιπά τακτικά ή/και αναπληρωματικά αυτών μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής Ε.Α.), αν και προσκληθέντα δεν προσήλθαν στη συνεδρίαση λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασης ήταν η λήψη απόφασης επί της από 9.6.2005 (αριθ. ημ. πρωτ. 1942) καταγγελίας α) της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Οπωρολαχανεμπόρων (εντός Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών), β) του Συνδέσμου Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών, γ) του Συνδέσμου Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης κατά α) του Σωματείου Φορτοεκφορτωτών και Κομιστών Νωπών Ειδών Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών υπό την επωνυμία «Ένωσις - Άγιος Γεράσιμος», και

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β'/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

β) του Σωματείου Φορτοεκφορτωτών Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης, για παράβαση των άρθρων 82 ΣυνθΕΚ και 2 του ν. 703/77, όπως ισχύει.

Στη συνεδρίαση είχαν νομίμως κλητευθεί και παρέστησαν: (α) για τους καταγγέλλοντες: 1) Πανελλήνια Συνομοσπονδία Οπωρολαχανεμπόρων (εντός Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών), ο νόμιμος εκπρόσωπός της [...], μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Γεώργιου Γιαννόπουλου, 2) Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών, ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Πέτρου Σπανορήγα, και 3) Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης, ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Νικόλαου Κοσμίδη, και (β) για τους καταγγελλομένους: 1) Σωματείο Φορτοεκφορτωτών και Κομιστών Νωπών Ειδών Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών υπό την επωνυμία «Ένωσις - Άγιος Γεράσιμος», ο νόμιμος εκπρόσωπός [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Ιωάννη Κουκιάδη, Βασίλειου Αντωνόπουλου και Διονύσιου Θεοδωρόπουλου, και 2) Σωματείο Φορτοεκφορτωτών Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης, ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], μετά των ως άνω πληρεξουσίων δικηγόρων Ιωάννη Κουκιάδη, Βασίλειου Αντωνόπουλου και Διονύσιου Θεοδωρόπουλου.

Επί της υπό κρίση υπόθεσης κατατέθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 1 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ε.Α. (ΦΕΚ Β' 1890/29.12.2006), το από 14.4.2006 υπόμνημα (αριθ. ημ. πρωτ. 2199/18.4.2006) της δευτεροβάθμιας σωματειακής οργάνωσης με την επωνυμία "ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡΤΩΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ", με το οποίο ζητείται η απόρριψη της εξεταζόμενης καταγγελίας. Το ως άνω υπόμνημα έγινε δεκτό από την Επιτροπή και συμπεριλήφθηκε στον φάκελο της υπόθεσης.

Η συζήτηση της υπόθεσης συνεχίστηκε, με την οικεία σύνθεση της Ολομέλειας της Επιτροπής, και κατά τη συνεδρίαση της 31^{ης} Μαΐου 2006 (ημέρα Τετάρτη και ώρα 15:30), οπότε και ολοκληρώθηκε. Επίσης, στη συζήτηση της 31^{ης} Μαΐου 2006, για τον Σύνδεσμο Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών παρίστατο ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αυτής.

Στην αρχή της συζήτησης τον λόγο έλαβε η Αλεξάνδρα Παπαγεωργίου, Προϊσταμένη του Γ' Τμήματος της Β' Διεύθυνσης Εφαρμογής της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (εφεξής Γ.Δ.Α.), η οποία ως εκτελούσα χρέη Γενικού Εισηγητή, λόγω δικαιολογημένου κωλύματος του Γενικού Διευθυντή της Γ.Δ.Α. Παναγιώτη Αδαμόπουλου, ανέπτυξε συνοπτικά τη με αριθ. πρωτ. 1433/13.3.2006 γραπτή Εισήγηση της Υπηρεσίας, με την οποία η Γ.Δ.Α. προτείνει τα εξής:

«Την απαγόρευση της πρακτικής των σωματείων να επεμβαίνουν στην προεπιλογή των φορτοεκφορτωτών που πρόκειται να αποκτήσουν βιβλιάρια από την ΕΡΦΞ.

1. Την είσπραξη από τα εν λόγω σωματεία ενός νέου, μη καταχρηστικού τιμολογίου στο πρότυπο και επίπεδο των χρεώσεων των υπηρεσιών φορτοεκφόρτωσης στις άλλες λαχαναγορές της χώρας που να βασίζεται στο εύλογο κριτήριο του βάρους, λαμβάνοντας υπ' όψη τις σύγχρονες μεθόδους φορτοεκφόρτωσης και συσκευασίας λαχανοκηπευτικών

(κλαρκ, παλέτες κτλ.) καθώς και τις παρασχεθείσες υπηρεσίες, εντός τριών μηνών από την επίδοση της σχετικής απόφασης.

2. Την ερμηνεία του άρθρου 1 παρ. 7 ν.δ. 1254/49 για την άνευ ετέρου παροχή άδειας από την ΕΡΦΞ στους υπαλλήλους ιδιωτικών επιχειρήσεων για τη φορτοεκφόρτωση εντός των επαγγελματικών τους χώρων και εγκαταστάσεων σε συνάρτηση με τους σκοπούς του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ, ως εξής: στους χώρους ή τα καταστήματα των αγορών χονδρικής πωλήσεως λαχανικών κτλ., των οποίων τη χρήση έχουν ιδιώτες, θα επιτρέπεται η φορτοεκφόρτωση από τους ιδιωτικούς υπαλλήλους των επιχειρήσεων στους οποίους έχει χορηγηθεί η σχετική άδεια και δε θα είναι υποχρεωτική η χρήση των επαγγελματιών φορτοεκφορτωτών. Προκειμένου για τη φορτοεκφόρτωση από τους υπαλλήλους της εκάστοτε επιχείρησης στους επαγγελματικούς της χώρους, θα επιτρέπεται να γίνεται χρήση από τους υπαλλήλους της και του τμήματος της ράμπας φορτοεκφόρτωσης που αντιστοιχεί στο εκάστοτε κατάστημα (δηλαδή στο τμήμα μπροστά από αυτό), στο μέτρο που είναι απαραίτητο για την εφαρμογή της ως άνω διάταξης και τη διενέργεια φορτοεκφόρτωσης από τα φορτηγά στο κατάστημα της επιχείρησης από τους υπαλλήλους της.

Σημειώνεται τέλος ότι σύμφωνα με τα ως άνω αναφερθέντα και ενόψει της καθοριστικής επέμβασης της ΕΡΦΞ στα πλαίσια του κανονιστικού πλαισίου για τη ρύθμιση των φορτοεκφορτωτικών υπηρεσιών, η Γενική Διεύθυνση προτείνει να μην επιβληθεί πρόστιμο στα εν λόγω Σωματεία για τις εν λόγω παραβάσεις».

Κατόπιν τον λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των ενδιαφερόμενων μερών, οι οποίοι ανέπτυξαν προφορικώς τις ενστάσεις επί της διαδικασίας και τις απόψεις τους που περιλαμβάνονται και στα σχετικά υπομνήματα που κατέθεσαν, απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής Επιτροπή ή Ε.Α.), και ζήτησαν, οι μεν καταγγέλλοντες να γίνει δεκτή η καταγγελία τους, τα δε καταγγελλόμενα Σωματεία την απόρριψη της καταγγελίας και της εισήγησης της Γ.Δ.Α.

Τα μέρη ζήτησαν την εξέταση μαρτύρων για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους. Η Επιτροπή, αποδεχόμενη το αίτημά τους, εξέτασε ενόρκως τους εξής τέσσερεις (4) μάρτυρες: 1) [...], Πρόεδρο του Συνδέσμου Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών, ο οποίος κατόπιν σχετικής ενστάσεως των μερών και αποφάσεως της Επιτροπής, εξετάσθηκε ανωμοτί, 2) [...], έμπορο Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και Γενικό Γραμματέα της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Οπωρολαχανεμπόρων, 3) [...], λαχανεργάτη εκτελούντα καθήκοντα υπολόγου που ορίζεται από το Υπουργείο Εργασίας, και 4) [...], Αντιπρόεδρο της Ομοσπονδίας Φορτοεκφορτωτών Ελλάδος.

Μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας και της εξέτασης των μαρτύρων, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν και ο Προεδρεύων της Επιτροπής χορήγησε προθεσμία έως την Τρίτη, 13.6.2006, προκειμένου να υποβάλουν τα συμπληρωματικά υπομνήματά τους.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη κατά τη συνεδρίαση της 24^{ης} Ιουλίου 2006 (ημέρα Δευτέρα και ώρα 15:00), την οποία συνέχισε την 15^η Σεπτεμβρίου 2006 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 09:30), στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνέχισε τη διάσκεψή της κατά τις συνεδριάσεις της 28^{ης} Σεπτεμβρίου 2006 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 15:00) και της 19^{ης} Οκτωβρίου 2006 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 11:30), στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της.

Με την από 19.10.2006 απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α., με την οικεία σύνθεση, λαμβανομένης υπόψη της από 25.9.2006 απόφασης της Ε.Α. με διευρυμένη σύνθεση και του από 28.9.2006 υπομνήματος των καταγγελλόντων (της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Οπωρολαχανεμπόρων, του Συνδέσμου Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και του Συνδέσμου Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης), εκ λόγων ιδιαίτερης ευαισθησίας και προστασίας του ηθικού κύρους της Αρχής, αναπέμφθηκε η εισήγηση με αριθ. πρωτ. 1433/13.3.2006 στη Γ.Δ.Α., προκειμένου να εκφέρει γνώμη περί της πληρότητας της εισήγησης ως προς τα πραγματικά περιστατικά.

Βάσει του επανελέγχου που διενήργησε η αρμόδια τριμελής επιτροπή της Γ.Δ.Α., ορισθείσα με την από 25.9.2006 απόφαση της Ε.Α., υπέβαλε το από 8.3.2007 (αριθμ. πρωτ. Γραμματείας Ε.Α. 225) έγγραφο, με το οποίο διατυπώνονται τα συμπεράσματα που αναφέρονται στο κείμενό του.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνέχισε τη διάσκεψή της κατά τη συνεδρίαση της 12^{ης} Απριλίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 12:00) και της 27^{ης} Απριλίου 2007 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00), στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη, στα οποία σύμφωνα με την από 12.4.2007 απόφαση της Ολομέλειας της Επιτροπής με την οικεία σύνθεση κοινοποιήθηκε το ως άνω με αριθ. ημ. πρωτ. 225/8.3.2007 έγγραφο της τριμελούς επιτροπής επανελέγχου, κλήθηκαν ενώπιον της Ολομελείας της Επιτροπής στη συνεδρίαση της 27^{ης} Απριλίου 2007 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00), προκειμένου να εκφέρουν τις απόψεις τους, εφόσον το επιθυμούσαν.

Κατά τη συνεδρίαση της 27^{ης} Απριλίου 2007, διευκρινίστηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη από την Ολομέλεια της Επιτροπής ότι θα ληφθούν υπόψη μόνον οι πρώτες 14 σελίδες της με αριθ. ημ. πρωτ. 225/8.3.2007 εισήγησης της τριμελούς επιτροπής, διότι το λοιπό μέρος που αφορά τη νομική εκτίμηση κείται πέραν της εντολής, την οποία είχε δώσει η Ολομέλεια.

Μετά την ολοκλήρωση της υποβολής απόψεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη και κατόπιν σχετικού αιτήματός τους, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μετά από μυστική διάσκεψη αποφάσισε και ο Προεδρεύων ανακοίνωσε στα μέρη ότι τους παρέχεται προθεσμία έως την Δευτέρα, 7.5.2007 για υποβολή συμπληρωματικών υπομνημάτων. Από τα μέρη υπεβλήθησαν συμπληρωματικά υπομνήματα ως εξής: (α) για τους καταγγελλομένους το με αριθμ. ημ. πρωτ. 414/7.5.2007 και για τους καταγγέλλοντες το με αριθμ. ημ. πρωτ. 415/7.5.2007.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε εκ νέου σε διάσκεψη την 25^η Μαΐου 2007 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 11:00), την 29^η Ιουνίου 2007 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:30), την 5^η Ιουλίου 2007 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 18:00), την 19^η Σεπτεμβρίου 2007

(ημέρα Τετάρτη και ώρα 13:00) και την 29^η Νοεμβρίου 2007 (ημέρα Πέμπτη και ώρα 09:00), στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των Γραφείων της και αποφάσισε την έκδοση της υπ' αριθμ. 367/V/29-11-2007 προδικαστικής απόφασης, της οποίας το διατακτικό έχει ως εξής:

«Η Επιτροπή Ανταγωνισμού:

- 1) Απέχει από την έκδοση οριστικής απόφασης.*
- 2) Εκδίδει την παρούσα προδικαστική απόφαση, με την οποία καλεί τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού να διεξαγάγει κατά προτεραιότητα περαιτέρω έρευνα κατά τα οριζόμενα στο σκεπτικό της παρούσης και να υποβάλει ακολούθως στην Επιτροπή σχετική εισήγηση».*

Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε προσηκόντως στα ενδιαφερόμενα μέρη.

Σε εκτέλεση της ανωτέρω προδικαστικής απόφασης η Γ.Δ.Α συνέταξε και υπέβαλε την με αρ. πρωτ. 6477/24-9-2008 εισήγηση.

Η ορισθείσα για την 12^η Δεκεμβρίου 2008 συζήτηση επί του ανωτέρω θέματος, στην οποία είχαν νομίμως κλητευθεί (α) για τους καταγγέλλοντες: 1) Πανελλήνια Συνομοσπονδία Οπωρολαχανεμπόρων [...] μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Γεώργιου Γιαννόπουλου 2) Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών, (εντός Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών), ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Δημητρίου Τζουγανάτου και Σπανορήγα Πέτρου, και 3) Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης, ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Νικόλαου Κοσμίδη, και (β) για τους καταγγελλομένους: 1) Σωματείο Φορτοεφορτωτών και Κομιστών Νωπών Ειδών Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών υπό την επωνυμία «Ένωσις - Άγιος Γεράσιμος», ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων Ιωάννη Κουκιάδη, Βασίλειου Αντωνόπουλου και Διονύσιου Θεοδωρόπουλου, και 2) Σωματείο Φορτοεκφορτωτών Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης, ο νόμιμος εκπρόσωπός του [...], μετά των ως άνω πληρεξουσίων δικηγόρων Ιωάννη Κουκιάδη, Βασίλειου Αντωνόπουλου και Διονύσιου Θεοδωρόπουλου, ανεβλήθη οίκοθεν λόγω απεργίας της Γ.Δ.Α, ως εκ τούτου ως νέα ημερομηνία συζήτησης ορίστηκε η 16^η Δεκεμβρίου 2008, ημέρα Τρίτη και ώρα 14:00.

Στη συνεδρίαση της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2008 παρέστησαν τα ως άνω νομίμως κλητευθέντα μέρη, απ' τα οποία ο Πρόεδρος στην αρχή της συζήτησης ζήτησε να τοποθετηθούν επί της υπ' αριθ. πρωτ. 6477/24-9-2008 εισήγηση της Γ.Δ.Α. η οποία για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτή κατέληγε στα εξής:

«Παρά το γεγονός ότι κατά δήλωση της Ε.Ρ.Φ.Ε.Α, η βεβαίωση του Σωματείου αφορά μη εφαρμόσιμη διαδικασία και επίσης ότι μόνο οι οριζόμενες από το νόμο προϋποθέσεις είναι απαραίτητες για τη χορήγηση επαγγελματικού βιβλιαρίου, υπάρχει σαφής σύνδεση μεταξύ των επαγγελματικών βιβλιαρίων και των προηγουμένως χορηγηθέντων προσωρινών σημειωμάτων εργασίας. Όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορούν τα προσωρινά σημειώματα να θεωρηθούν ως απαιτούμενη προϋπόθεση. Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι βάσει των ισχυρισμών της Ε.Ρ.Φ.Ε.Α, η χορήγηση προσωρινών

σημειωμάτων εργασίας γίνεται βάσει των τυπικών και δια νόμου οριζόμενων προϋποθέσεων, όπως αυτές ορίζονται για την έκδοση επαγγελματικού βιβλιαρίου και σύμφωνα με την επιλογή (προτίμηση) του αιτούντος. Η προηγουμένως αναφερθείσα

‘Βεβαίωση του ΙΚΑ ή του Σωματείου’ εμφανίζεται ως μη αναγνωρισμένη από την Ε.Ρ.Φ.Ε.Α προϋπόθεση, χωρίς να γίνεται σαφές εάν γινόταν χρήση αυτής στο παρελθόν ή να δικαιολογείται (έστω εκ παραδρομής) με κάποιο τρόπο η αναφορά της εντός των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Η πιθανά άτυπη συμμετοχή του Σωματείου (με τη μορφή πρότασης συγκεκριμένων ατόμων), στην διαδικασία των αιτήσεων, δεν μπορεί να αποκλειστεί, αλλά δεδομένου του ισχυρισμού της Ε.Ρ.Φ.Ε.Α για μη παρέκκλιση από τις τυπικές διατάξεις του νόμου και για χορήγηση προσωρινών σημειωμάτων και επαγγελματικών βιβλιαρίων σε όλους τους αιτούντες που καλύπτουν τις τυπικές προϋποθέσεις, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως καθοριστική και συνεπώς το επιχείρημα περί απόλυτου ελέγχου του Σωματείου επί των χορηγηθέντων επαγγελματικών βιβλιαρίων αποδυναμώνεται».

Κατόπιν τον λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι και οι νόμιμοι εκπρόσωποι των μερών, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους και απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλε ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής.

Η Ε.Α συνήλθε σε διάσκεψη, κατά την οποία έκρινε ότι είναι ενδεδειγμένη η κλήτευση ενώπιόν της, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ.3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισής της (ΦΕΚ Β΄ 1890/2006), της Προέδρου της Επιτροπής Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων Ξηράς Αθηνών (ΕΡΦΞΑ) [...] και της εκτελούσας χρέη εισηγήτριας στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. της ΕΡΦΞΑ [...], για την παροχή διευκρινήσεων επί εγγράφων απαντήσεών τους σε θέματα που τους έθεσε η Γ.Δ.Α μετά την έκδοση της υπ’ αρ. 367/Ν/2007 προδικαστικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Η συζήτηση της υπόθεσης συνεχίστηκε με την ίδια σύνθεση, κατά τη συνεδρίαση της 19^{ης} Δεκεμβρίου 2008 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 12:30), στην οποία η Πρόεδρος της ΕΡΦΞΑ δήλωσε κώλυμα εμφάνισης και δεν προσήλθε, οπότε η Ε.Α εξήτασε ενόρκως την εμφανισθείσα [...], η οποία απάντησε σε ερωτήσεις του Προεδρεύοντος, των μελών της Επιτροπής Ανταγωνισμού και των πληρεξουσίων των ενδιαφερόμενων μερών. Η εξέταση αυτή περιλαμβάνεται στο από 19.12.08 πρακτικό συνεδρίασης της Ε.Α.

Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης της μάρτυρος, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν και ο Προεδρεύων της Επιτροπής Ανταγωνισμού χορήγησε προθεσμία έως την Τρίτη, 30-12-2008, προκειμένου να υποβάλουν συμπληρωματικά υπομνήματα.

Το μέλος της Επιτροπής Ανταγωνισμού Γαρυφαλιά Αθανασίου λόγω απουσίας της στην αλλοδαπή και ακολούθως λόγω παραίτησης της από μέλος της Επιτροπής, δεν συμμετείχε στη λήψη της παρούσας απόφασης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη στη συνεδρίαση της 8^{ης} Ιανουαρίου (ημέρα Πέμπτη και ώρα 12:00), την οποία συνέχισε στη συνεδρίαση της 16^{ης} Ιανουαρίου 2009 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 12:00), στη συνεδρίαση της 27^{ης} Φεβρουαρίου 2009 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 13:30), στη συνεδρίαση της 5^{ης} Μαρτίου 2009 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 14:00), στη συνεδρίαση της 13^{ης} Μαρτίου

2009 (ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:00) και ολοκλήρωσε στη συνεδρίαση 19^{ης} Μαρτίου (ημέρα Πέμπτη και ώρα 14:00) στην ως άνω αίθουσα συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των Γραφείων της.

Τα μέλη της Ε.Α, τα οποία για διάφορους λόγους απουσίαζαν σε ορισμένες συνεδριάσεις, είχαν εγκαίρως ενημερωθεί πλήρως από τον Προεδρεύοντα της Επιτροπής για όλα όσα έλαβαν χώρα στις συνεδριάσεις αυτές, καθώς επίσης τα μέλη της Ε.Α, που συμμετείχαν στη λήψη της παρούσας απόφασης, δήλωσαν ότι έχουν ενημερωθεί σε κάθε περίπτωση πλήρως και αναλυτικώς για το σύνολο του φακέλου και του αποδεικτικού υλικού.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά τη διάσκεψή της, αφού έλαβε υπόψη της όλα τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την εισήγηση της Γ.Δ.Α, τις ενστάσεις που υποβλήθηκαν και τις απόψεις που εξέφρασαν τα ενδιαφερόμενα μέρη προφορικώς και εγγράφως με τα υπομνήματά τους, τις καταθέσεις των μαρτύρων, το έγγραφο (σελίδες 1 έως 14) της Τριμελούς Επιτροπής επανελέγχου και γενικά το σύνολο της ενώπιον της Επιτροπής συζήτησης της υπόθεσης,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

1. Τα μέρη

i) Οι καταγγέλλοντες

Ο Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και ο Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης αποτελούν επαγγελματικές οργανώσεις των εμπόρων της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και Θεσσαλονίκης με σκοπό την προώθηση των συμφερόντων των μελών τους αλλά και γενικότερα του εμπορίου. Τα μέλη τους εκμεταλλεύονται καταστήματα χονδρικής που βρίσκονται αντίστοιχα στο χώρο της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών (στην περιοχή Αγ. Ιωάννη Ρέντη) και στην Κεντρική Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης.

ii) Οι καταγγελλόμενοι

Το Σωματείο Φορτοεκφορτωτών και Κομιστών Νωπών Ειδών Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών υπό την επωνυμία «Ένωσις - «Άγιος Γεράσιμος» (330 μέλη) και το Σωματείο Φορτοεκφορτωτών Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης (78 μέλη) είναι, τόσο κατά το καταστατικό τους όσο και κατά τη δήλωσή τους, πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις που έχουν ως σκοπό τη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των μελών τους. Μέλη των Σωματείων είναι οι εργαζόμενοι ως φορτοεκφορτωτές, στους οποίους έχει χορηγηθεί επαγγελματικό βιβλιário φορτοεκφορτωτή από τις αρμόδιες Επιτροπές Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων Ξηράς (εφεξής ΕΡΦΕ) Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

(Σημειώνεται ότι πανελλαδικά υπάρχουν 280 σωματεία φορτοεκφορτωτών ξηράς και άλλα 100 σωματεία φορτοεκφορτωτών λιμένων).

2. Περιεχόμενο της καταγγελίας

Με την από 9-6-2005 (αριθ. ημ. πρωτ.1942) καταγγελία τους, οι ανωτέρω καταγγέλλοντες στρέφονται κατά των προαναφερθέντων Σωματείων επικαλούμενοι παράβαση του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ.

Σύμφωνα με την καταγγελία:

Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις φορτοεκφορτωτικές εργασίες και ο τρόπος εφαρμογής του από το αρμόδιο κρατικό όργανο που είναι η Επιτροπή Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων Ξηράς (στο εξής ΕΡΦΞ) προσδίδει στα Σωματεία το αποκλειστικό δικαίωμα να οργανώνουν τις φορτοεκφορτωτικές εργασίες στις Κεντρικές Λαχαναγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Πρόκειται, συνεπώς, για επιχειρήσεις, στις οποίες έχει από το κράτος χορηγηθεί αποκλειστικό δικαίωμα κατά την έννοια του άρθρου 86 παρ.1 ΣυνθΕΚ.

Η έννοια της επιχείρησης, κατά το κοινοτικό δίκαιο του ανταγωνισμού, είναι ευρεία και καταλαμβάνει, και τα επαγγελματικά σωματεία, στο μέτρο που αυτά συμμετέχοντας στις συναλλαγές καθορίζουν τα οικονομικά δεδομένα επιχειρήσεων και έτσι επηρεάζουν τη συμπεριφορά τους ως προς τον τρόπο, με τον οποίο αυτές προσφέρουν τα αγαθά ή τις υπηρεσίες τους.

Εξάλλου, η εκ του νόμου εξουσιοδοτημένη για έκδοση επαγγελματικών βιβλιαρίων φορτοεκφορτωτή ΕΡΦΞ, όπως προκύπτει από την από 26.3.1996 (αριθ.πρωτ.199) επιστολή της προς το Σωματείο Αθηνών (με κοινοποίηση στο Σύνδεσμο και στον Οργανισμό Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών) χορηγεί στα μέλη του Σωματείου Φορτοεκφορτωτών Αθηνών αποκλειστικό δικαίωμα «φορτοεκφόρτωσης των κάθε φύσεως και μορφής αγαθών που διακινούνται μέσω της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών – Πειραιώς η οποία πραγματοποιείται αποκλειστικά από τα εφοδιασμένα με επαγγελματικά βιβλιάρια μέλη του Σωματείου σας απαγορευομένης ρητά της χρησιμοποίησης άλλων εργατών φορτοεκφορτωτών». Αντίστοιχα ισχύουν για το Σωματείο Θεσσαλονίκης. Έτσι κατ' αποτέλεσμα η ελληνική νομοθεσία εξαλείφει τη δυνατότητα ανταγωνιστικής συμπεριφοράς και παρεμποδίζει τον ανταγωνισμό, όχι μόνο μέσω του καθορισμού τιμών, αλλά και επειδή παρεμποδίζει οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση (ή φυσικό πρόσωπο) να δραστηριοποιηθεί στον συγκεκριμένο τομέα παροχής υπηρεσιών.

Η χορήγηση του ανωτέρω αποκλειστικού δικαιώματος προσδίδει στα Σωματεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές (της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και Θεσσαλονίκης αντιστοίχως), ενώ η άσκηση και μόνο του αποκλειστικού τούτου δικαιώματος που έχει χορηγηθεί στα καταγγελλόμενα Σωματεία τα άγει σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης τους, συνιστάμενη στην απαίτηση αμοιβής για υπηρεσίες μη αιτηθείσας και στη χρέωση δυσανάλογων τιμών κατά παράβαση των άρθρων 82 και 86 παρ. 1 ΣυνθΕΚ.

Ειδικότερα:

(α) Τα Σωματεία Αθηνών και Θεσσαλονίκης κατέχουν δεσπόζουσα θέση ως προς την παροχή υπηρεσιών φορτοεκφόρτωσης (:ακριβέστερα μονοπωλιακή θέση) στις

Κεντρικές Λαχαναγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης, η κάθε μια από τις οποίες συνιστά σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς κατά την έννοια του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ, αφού η Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών εξυπηρετεί τη διακίνηση οπωρολαχανικών σε σημαντικό τμήμα της Ελληνικής Επικράτειας (Λεκανοπέδιο Αττικής, Ηπειρωτική Ελλάδα μέχρι Λάρισα, νησιωτική Ελλάδα, Πελοπόννησο πλην Αχαΐας), το οποίο πληθυσμιακά ανέρχεται σε ποσοστό περίπου 70% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Η σημασία της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών για το διακοινοτικό εμπόριο είναι προφανής, αν ληφθεί υπόψη ότι περί το 60-70% των διακινουμένων δια της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών οπωρολαχανικών είναι εισαγωγής. Το ποσοστό αυτό στην περίοδο του χειμώνα μπορεί να πλησιάζει το 100%. Ανάλογα ισχύουν για την Κεντρική Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης, από την οποία διακινείται περί το 30% των οπωρολαχανικών που πωλούνται στη Βόρεια Ελλάδα. Όσον αφορά τη σημασία της Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης για το διακοινοτικό εμπόριο, αυτή καθίσταται σαφής από το γεγονός ότι οι διερχόμενες δι' αυτής εισαγωγές αντιπροσωπεύουν κατά τους χειμερινούς μήνες 30-40% των συνολικών πωλήσεων.

Επίσης, δεδομένου ότι το Ν.Δ.1254/49 ισχύει για όλες τις Κεντρικές Λαχαναγορές στην Ελλάδα, σε κάθε μια από τις οποίες οι ενώσεις φορτοεκφορτωτών έχουν δεσπόζουσα θέση, θα μπορούσε, εναλλακτικά, να θεωρηθεί το σύνολο της ελληνικής Επικράτειας, λαμβανομένων αθροιστικά των Κεντρικών Λαχαναγορών, ως σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς.

(β) Η συμπεριφορά των Σωματείων Αθηνών και Θεσσαλονίκης είναι προφανώς καταχρηστική, διότι οι τιμές που επιβάλλονται στους εμπόρους για τις υπηρεσίες φορτοεκφόρτωσης (και οι οποίες είναι απολύτως ανελαστικές, αφού εγκρίνονται σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.2 του Ν.Δ. 1254/49 με Υπουργική Απόφαση) είναι μη εύλογες πέρα από κάθε σχέση προς τις προσφερόμενες υπηρεσίες και αυτοί δεν έχουν την ευχέρεια να αποφύγουν το κόστος τους, δεδομένου ότι είναι αναγκασμένοι να τις πληρώνουν, ακόμη και όταν δεν τις χρησιμοποιούν. Αυτά έχουν ως αποτέλεσμα να καθίστανται οι επιχειρήσεις τους μη ανταγωνιστικές έναντι άλλων ομοειδών επιχειρήσεων εκτός κεντρικών αγορών.

Το φαινόμενο των υψηλών χρεώσεων των εκφορτωτικών οφείλεται στο γεγονός πως η κατάρτιση του τιμολογίου έγινε από την αρμόδια επιτροπή του Υπουργείου Εργασίας κατά την έναρξη λειτουργίας των Λαχαναγορών, πριν από περίπου σαράντα έτη, εποχή κατά την οποία οι συσκευασίες των προϊόντων ήταν εντελώς διαφορετικές – ενδεικτικά υπήρχαν ξύλινα τελάρα και κλούβες των 20 ή 30 κιλών, σακιά πατάτες των 70 κιλών κ.λ.π. και ουδεμία σχέση έχουν με τις σημερινές οικογενειακές συσκευασίες των 2 έως 5 κιλών που έχει επιβάλλει η αγορά. Η τιμολόγηση σύμφωνα και με το παρατιθέμενο στην καταγγελία τιμολόγιο έχει γίνει με βάση τη συσκευασία και το είδος του προϊόντος, χωρίς να υπάρχει τιμή παλέτας που είναι ο σύγχρονος τρόπος συσκευασίας και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ότι σήμερα οι εκφορτώσεις γίνονται με μηχανικά μέσα (clark) σε ποσοστό 90%.

Με τα σημερινά δεδομένα συνεπώς, η χρέωση των εκφορτωτικών ανά τεμάχιο (συσκευασία) και είδος προϊόντος είναι ξεπερασμένη, μη ανταποκρινόμενη στις

συνθήκες της αγοράς και οδηγεί στην υπέρμετρη επιβάρυνση του κόστους των προϊόντων, με αποτέλεσμα τη μείωση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων των καταγγελλόντων, οι οποίοι τέλος θεωρούν ότι στο πλαίσιο της ελεύθερης αγοράς δεν είναι συμβατή πλέον η υποχρεωτική χρησιμοποίηση μιας συγκεκριμένης ομάδας εργαζομένων από τις επιχειρήσεις τους.

Κατόπιν των ανωτέρω οι καταγγέλλοντες ισχυρίζονται ότι χορηγώντας η Ελληνική Δημοκρατία (νομοθετικά και δια της εξουσιοδοτημένης ΕΡΦΞ) αποκλειστικό δικαίωμα φορτοεκφορτώσεων στους χώρους της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και της Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης στα μέλη των συγκεκριμένων Σωματείων Φορτοεκφορτωτών Αθηνών και Θεσσαλονίκης και επιπλέον καθορίζοντας υπερβολικά υψηλή τιμή για τις υπηρεσίες φορτοεκφόρτωσης αφενός και παρέχοντας τη δυνατότητα στα Σωματεία να επιβάλουν μη εύλογους όρους συναλλαγής στα μέλη του δεύτερου και τρίτου των καταγγελλόντων (ιδίως πληρωμή για μη παρασχεθείσες υπηρεσίες), αφετέρου, παραβαίνει τις διατάξεις των άρθρων 86 και 82 ΣυνθΕΚ προς προφανή, αδικαιολόγητη και σοβαρότατη οικονομική επιβάρυνση των μελών των Συνδέσμων Εμπόρων που χειροτερεύει την ανταγωνιστική θέση τους έναντι των εκτός Κεντρικών Λαχαναγορών εμπόρων.

Η ανωτέρω εκτεθείσα ελληνική νομοθεσία και η εφαρμογή της από την ΕΡΦΞ και τα καταγγελλόμενα Σωματεία συνιστά εξ άλλου κατά τους καταγγέλλοντες παράβαση εκ μέρους της Ελληνικής Δημοκρατίας των άρθρων 3 παρ.1 περ. ζ', 10 και 82 ΣυνθΕΚ, αφού με τη δημιουργία δεσπόζουσας θέσης για τα καταγγελλόμενα Σωματεία και την επιβολή άλλως διευκόλυνση αυτών να εκμεταλλεύονται καταχρηστικά τη θέση αυτή, η Ελληνική Δημοκρατία θίγει την πρακτική αποτελεσματικότητα των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού και ειδικότερα εκείνη του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ και, επομένως, παραβαίνει την απορρέουσα από τη ΣυνθΕΚ υποχρέωσή της να διευκολύνει την Κοινότητα στη δημιουργία ενός καθεστώτος που εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό στη εσωτερική αγορά.

Οι καταγγέλλοντες προς ενίσχυση της θέσης τους επικαλούνται κυρίως την απόφαση του ΔΕΚ C-179/90 *Merci Convenzionali Porto di Genova Spa κατά Sidergia Gabrielli Spa*, Συλλ.1991, I-5889.

3. Ισχυρισμοί των καταγγελλομένων Σωματείων

Τα καταγγελλόμενα Σωματεία αντιτείνουν τα ακόλουθα: Τα Σωματεία τους δεν εμπίπτουν στις διατάξεις των άρθρων 82 ΣυνθΕΚ και 2 του ν.703/1977, δεδομένου ότι ούτε επιχειρηματική δραστηριότητα ασκούν ούτε καθορίζουν τα ίδια τα τιμολόγια αμοιβής των φορτοεκφορτωτών-μελών τους. Επίσης, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία τα επαγγελματικά σωματεία δεν μπορούν να επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί η λειτουργία τους να συνιστά «επιχείρηση» κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων.

Περαιτέρω:

Σύμφωνα με το Ν.Δ. 1254/49 οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες ξηράς, εφόσον πραγματοποιούνται σε χώρους κοινής χρήσης, διενεργούνται αποκλειστικά από εργάτες που είναι εφοδιασμένοι με επαγγελματικό βιβλιάριο φορτοεκφορτωτή ξηράς. Ως χώροι

κοινής χρήσης για την εφαρμογή των διατάξεων του ανωτέρω Ν.Δ/τος, θεωρούνται μεταξύ άλλων και οι χώροι ή τα καταστήματα των αγορών χονδρικής πώλησης λαχανικών, οπώρων ή σφαγίων, έστω και αν τη χρήση τούτων έχουν ιδιώτες. Έτσι οι φορτοεκφορτώσεις που γίνονται από και σε τέτοιους χώρους αγορών χονδρικής πώλησεως, διενεργούνται υποχρεωτικά από φορτοεκφορτωτές που είναι εφοδιασμένοι με επαγγελματικό βιβλιάριο φορτοεκφορτωτή ξηράς από την αρμόδια Ε.Ρ.Φ.Ξ. Οι διατάξεις αυτές του Ν.Δ. 1254/49 δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ.1 και 5 παρ.1 του ισχύοντος Συντάγματος, καθόσον δικαιολογούνται από λόγους δημόσιου συμφέροντος που συνίστανται στη διασφάλιση της ταχείας, ομαλής και ασφαλούς μεταφοράς των ευαίσθητων και υποκειμένων λόγω της φύσεώς τους σε μεταβολές (ή και αλλοιώσεις) τροφίμων (ΑΠ 580/1983).

Ο ισχυρισμός των καταγγελλόντων ότι οι επαγγελματικές άδειες φορτοεκφορτωτών απονέμονται αποκλειστικά σε μέλη του σωματείου τους είναι ανακριβής, διότι οι σχετικές επαγγελματικές άδειες χορηγούνται αποκλειστικά σε φυσικά πρόσωπα που έχουν τις προϋποθέσεις που αναφέρει ο νόμος και όχι σε μέλη του σωματείου. Τα σωματεία έχουν μέλη φορτοεκφορτωτές εργάτες, δηλαδή φορτοεκφορτωτές που ήδη έχουν αποκτήσει την άδεια προτού γίνουν μέλη των σωματείων. Αυτό σημαίνει ότι κάποιος αποκτά πρώτα την ιδιότητα του φορτοεκφορτωτή και μετά γίνεται μέλος του σωματείου.

Λόγω της φύσης της εργασίας του φορτοεκφορτωτή, οφειλομένης στο γεγονός ότι οι φορτοεκφορτωτές στερούνται μονίμου εργοδότη, εργοδότης τους δε είναι ο εκάστοτε φορτωτής ή παραλήπτης των εμπορευμάτων των οποίων την φορτοεκφόρτωση εκτελούν, το επαγγελματικό σωματείο διαμεσολαβεί απλώς ως αντιπρόσωπος των μελών του κατά την πρόσληψή τους εκ μέρους των διαφόρων εργοδοτών και καταρτίζει την για κάθε ένα από αυτούς απαιτούμενη σύμβαση εργασίας, επιμελούμενο της εισπράξεως της αμοιβής και της πληρωμής (Α.Π. 645/ 1955, Α.Π. 273/59 κ.α.) Η είσπραξη των φορτοεκφορτωτικών δικαιωμάτων γίνεται με πενταπλότυπες αποδείξεις, θεωρημένες από το Ι.Κ.Α. Οι καθόν διευκρινίζουν ότι το επαγγελματικό Σωματείο δεν μπορεί να προσλάβει την ιδιότητα του εργοδότη και επομένως δεν μπορεί και για το λόγο αυτό να επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό.

Τα μέλη του Σωματείου αμείβονται βάσει των υπό της αρμοδίας Ε.Ρ.Φ.Ξ καταρτιζομένων τιμολογίων και κανονισμών, οι οποίοι εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, δημοσιευομένη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και έχουσα ισχύ ουσιαστικού νόμου και προσδιορίζουν αναγκαστικά τους όρους της εργασιακής σύμβασης μεταξύ αυτών και των οικείων εργοδοτών.

Κατά τη νομολογία των Δικαστηρίων μεταξύ των επιχειρήσεων και των φορτοεκφορτωτών δημιουργείται, εκ του νόμου, αναγκαστική σύμβαση ή σχέση εργασίας, της οποίας οι όροι, το ύψος της αμοιβής κλπ. προσδιορίζονται αναγκαστικά κατά τη διαδικασία του νόμου (άρθρο 39 Ν.3239/1955), πάσης αντιθέτου συμφωνίας ούσης ακύρου, οι δε φορτοπαραλήπτες που δεν χρησιμοποιούν τους φορτοεκφορτωτές περιέρχονται σε υπερημερία περί την αποδοχή των προσφερθεισών υπηρεσιών των

φορτοεκφορτωτών, ανεξαρτήτως των υπό του άρθρου 10 του Ν.Δ.1254/49 προβλεπόμενων ποινικών κυρώσεων για παράβαση του νόμου.

Επομένως, σε περίπτωση φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων από τρίτους, οι φορτοεκφορτωτές έχουν το δικαίωμα να εισπράξουν τη φορτοεκφορτωτική αμοιβή τους, λόγω υπερημερίας του φορτοπαραλήπτη, έστω και σε περίπτωση μη χρησιμοποίησής τους κατά την πραγματοποίηση της φορτοεκφόρτωσης.

Η πιστοποίηση της επαγγελματικής ιδιότητας του φορτοεκφορτωτή με επαγγελματικά βιβλιάρια γίνεται, προκειμένου να διασφαλιστεί η ευταξία και η συνεχής καθ' όλο το εικοσιτετράωρο, εξασφάλιση των φορτοεκφορτωτικών εργασιών που θα ήταν δύσκολη αν δεν υπήρχε καθορισμένος αριθμός εργατών φορτοεκφορτωτών, δηλωμένων με επίσημο τρόπο, και έτσι υποκειμένων σε έλεγχο ως προς την τακτική παρουσία τους και τον τρόπο παροχής της εργασίας τους. Η ανάγκη διαρκούς εξασφάλισης των φορτοεκφορτωτικών εργασιών επιβάλλει την κατανομή της εργασίας τους σε τρεις βάρδιες του εικοσιτετράωρου και την παρουσία τους στους τόπους της δουλειάς και όταν δεν γίνονται φορτοεκφορτωτικές εργασίες, έτσι ώστε να είναι έτοιμοι να αναλάβουν παραχρήμα εργασία ανάλογα με τις εκάστοτε προκύπτουσες ανάγκες.

Δηλαδή, πρέπει να βρίσκονται σε διαρκή ετοιμότητα με εγρήγορση των σωματικών και πνευματικών δυνάμεών τους. Πρόκειται για περίπτωση γνήσιας ετοιμότητας που κατά την κείμενη νομοθεσία δικαιολογεί το δικαίωμα αμοιβής. Όταν συνεπώς ένας έμπορος προσφεύγει σε έναν τρίτον φορτοεκφορτωτή και παρακάμπτει αυτούς που κατά τον νόμο πρέπει να βρίσκονται σε ετοιμότητα, προκειμένου να εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη και συνεχή λειτουργία των φορτοεκφορτώσεων, δεν επιτρέπεται να αφήνει χωρίς αμοιβή τους ευρισκόμενους σε ετοιμότητα για εργασία. Το ότι η γνήσια ετοιμότητα συνιστά εργασία που αμείβεται και υπόκειται στα χρονικά όρια περί εργασίας δεν αμφισβητείται (Α.Π. 1506/1979 ΕΕΔ 39.354 κ.ά.), κάτι το οποίο γίνεται δεκτό όσον αφορά την αμοιβή μισθωτής εργασίας και από το κοινοτικό δίκαιο.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις του Ν.Δ. 1254/49 προκύπτει ότι όλες οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες που πραγματοποιούνται στους χώρους της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και Θεσσαλονίκης πρέπει να διενεργούνται από μέλη των Σωματείων. Σε πολλές περιπτώσεις όμως δεν καλούνται τα μέλη των Σωματείων από τους φορτοπαραλήπτες κατά την εκτέλεση των φορτοεκφορτώσεων, με συνέπεια το αντικείμενο της εργασίας των μελών των Σωματείων συνεχώς να μειώνεται.

Από τις διατάξεις της ΣυνθΕΚ προκύπτει ότι ο κοινοτικός νομοθέτης υποδεικνύει στον εθνικό (νομοθέτη) να προσαρμόσει την εσωτερική νομοθεσία, ώστε οι σχετικές ρυθμίσεις να εξασφαλίζουν μέτρα πρόσφορα, ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες. Οι διατάξεις αυτές παρέχουν απλά κατευθυντήριες οδηγίες προς την εσωτερική νομοθεσία των χωρών που προσχώρησαν στη Συνθήκη και δεν αποτελούν κανόνες ουσιαστικού δικαίου.

Σκοπός του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ είναι η προστασία του συστήματος λειτουργίας της αγοράς, υπέρ του οποίου έχει ταχθεί ο κοινοτικός νομοθέτης, δηλαδή του συστήματος του ελεύθερου ανταγωνισμού. Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 82, επιχείρηση συνιστά κάθε οντότητα (φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων που

στερείται νομικής προσωπικότητας) που έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε πράξεις, οι οποίες αποτελούν γι' αυτήν πηγή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και ανάγονται σε οικονομική δραστηριότητα (εμπορική, βιομηχανική, βιοτεχνική, γεωργική). (Α.Δ.Παπαγιαννίδης – Α.Ι.Χριστογιαννόπουλος, Ερμηνεία κατ' άρθρο της Συνθήκης Ε.Ο.Κ.σελ.202 περ.1,2). Τα Σωματεία δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα, πρόσετι δε σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 20 παρ.1 ν.281/1984, 45 παρ.1 Β.Δ. 15/20-5-1920 και 4 παρ.2 ν.1264/1982, το επαγγελματικό σωματείο δεν μπορεί να επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό (ΕφΑθ 1992/1974) και ως εκ τούτου δεν μπορεί η λειτουργία του να συνιστά «επιχείρηση» κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ.

Περαιτέρω, στο άρθρο 82 ΣυνθΕΚ ο όρος «δεσπόζουσα θέση» χαρακτηρίζει την κατάσταση στην οποία βρίσκεται μία επιχείρηση, όταν, αποτελώντας οικονομική δύναμη μέσα στην κατάλληλη οροθετημένη αγορά, έχει τη δυνατότητα να ασκεί αποφασιστική επίδραση επί της λειτουργίας της αγοράς και επί των αποφάσεων των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων και να μειώνει ουσιωδώς ή να εξαφανίζει τελείως τον ανταγωνισμό, ενεργώντας με πλήρη ανεξαρτησία και χωρίς να επηρεάζεται κατά τη λήψη των αποφάσεών της από τις αντιδράσεις των λοιπών επιχειρήσεων και των άλλων παραγόντων της αγοράς. (Α.Δ.Παπαγιαννίδης – Α.Ι.Χριστογιαννόπουλος, Ερμηνεία κατ' άρθρο Συνθήκης Ε.Ο.Κ. σελ.222), εξού συνάγεται ότι το άρθρο 82 της ΣυνθΕΚ εξαρτά την εφαρμογή του από την έρευνα της ύπαρξης οικονομικής δύναμης, βάσει κριτηρίων σχετιζομένων με τη διάρθρωση της αγοράς.

Συμπερασματικά, κατά τους καταγγελλομένους, τα Σωματεία δεν συνιστούν επιχείρηση και δεν είναι σε θέση να δρουν ανεξάρτητα από τους κανόνες της αγοράς ούτε η λειτουργία τους παρακωλύει τις αποφάσεις των εμπόρων – εργοδοτών των μελών τους. Η εργασία είναι η οντολογικά υψηλότερη μορφή κοινωνικής αλληλεγγύης και όχι πεδίο ανταγωνισμού.

Τα καταγγελλόμενα Σωματεία προς ενίσχυση των θέσεων τους επικαλούνται κυρίως την απόφαση του ΔΕΚ C-22/98 Becu, Συλλ.1999 I-5665.

II. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡΤΩΣΕΩΝ

1. Οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες ρυθμίζονται από το Ν.Δ.1254/1949 (ΦΕΚ Α'288), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν.1082/1980 (ΦΕΚ Α'250).

Το αντικείμενο των φορτοεκφορτωτικών εργασιών ξηράς καθορίζεται περιοριστικά από το άρθρο 1 παρ.1 του Ν.Δ. 1254/49, σύμφωνα με το οποίο ως «φορτοεκφορτωτική εργασία ξηράς νοείται η εκ του σημείου εναποθέσεως ή αποθηκεύσεως παντός προς μεταφοράν ή μετακίνησιν εμπορεύματος ή είδους φόρτωσις επί οιουδήποτε μεταφορικού μέσου, η εκ τούτου εκφόρτωσις εις αποθήκας, εργοστάσια, καταστήματα και λοιπά σημεία και σταθμούς αποθέσεως ή αποθηκεύσεως των ειδών τούτων και τανάπαλιν. Πρόσετι η παρ' αυτών τούτων των εργατών μεταφορά των εν λόγω ειδών, ως και η στοιβαασία, ζύγισις, ταξινόμησις και διαλογή αυτών, οσάκις απαιτείται να ενεργηθή αύτη».

Κατά την παρ.2 του ίδιου άρθρου 1 του Ν.Δ. 1254/49, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ.1 του Ν. 1082/80: *«Αι κατά την παρ.1 του παρόντος άρθρου φορτοεκφορτωτικά εργασία, αι πραγματοποιούμεναι εις χώρους κοινής χρήσεως, διενεργούνται αποκλειστικώς παρ' εργατών, εφοδιασμένων δι' επαγγελματικού βιβλιαρίου φορτοεκφορτωτού ξηράς».*

Σύμφωνα δε με το άρθρο 4 του Ν.Δ. 1254/49, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 παρ. 7 του Ν. 1082/1980, για να αποκτήσει κάποιος βιβλιάριο επαγγελματικής ταυτότητας φορτοεκφορτωτού ξηράς απαιτείται να έχει τα κάτωθι προσόντα: α) να είναι Έλληνας υπήκοος, β) να έχει ηλικία άνω των 18 ετών και κάτω των 40, γ) να είναι εξ απόψεως υγείας ικανός για την άσκηση του επαγγέλματος του φορτοεκφορτωτού βάσει ιατρικής γνωμάτευσης των υγειονομικών επιτροπών του Ι.Κ.Α ή άλλου Κρατικού Νοσηλευτικού Ιδρύματος, και δ) να μην έχει καταδικαστεί για συγκεκριμένα εγκλήματα που αναφέρονται στο νόμο.

Στην παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1254/1949, που προστέθηκε με το άρθρο 7 παρ.1 του Ν.1082/80, καθορίζεται περαιτέρω η έννοια των χώρων κοινής χρήσεως, οριζομένου ότι: *«Ως χώροι κοινής χρήσεως δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος νόμου θεωρούνται: α) Οι υπό των άρθρων 966 και 967 του Α.Κ. χαρακτηριζόμενοι ως κοινόχρηστοι χώροι ή προοριζόμενοι εις την εξυπηρέτησιν δημοσίων, δημοτικών ή κοινοτικών σκοπών. Προς τοιούτους χώρους εξομοιούνται και οι χώροι ή τα καταστήματα των αγορών χονδρικής πώλησεως λαχανικών, οπωρών ή σφαγίων, έστω και αν την χρήσιν τούτων έχουν ιδιώται και β) Οι χώροι, των οποίων η κατά προορισμόν χρήσις συνίσταται εις την συγκέντρωσιν, εναπόθεσιν, αποθήκευσιν ή αποταμίευσιν πάσης φύσεως αγαθών, των οποίων την χρήσιν έχουν το Δημόσιον, τα Ν.Π.Δ.Δ. ...».*

Σύμφωνα δε με την παρ.7 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1254/49, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 7 παρ. 3 του Ν. 1082/1980: *«Επιφυλασσομένων των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου, αι ιδιωτικά επιχειρήσεις δύνανται να διενεργούν τας δια τας ανάγκας των φορτοεκφορτώσεις εντός των επαγγελματικών των χώρων και εγκαταστάσεων, δι' ιδίων εργατικών δυνάμεων, εφ' όσον απασχολούν δυνάμει συμβάσεως εργασίας επαρκή δια την αιτίαν ταύτην αριθμόν εργατών. Προς τούτο, αποφαίνεται δι' αποφάσεώς της η αρμοδία κατά τόπον Επιτροπή Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων επί τη αιτήσει της επιχειρήσεως, υποβαλλομένης εντός προθεσμίας εξ μηνών από της προσλήψεως τοιούτου προσωπικού».*

Η ανωτέρω ρύθμιση της παρ. 7 άρθρου 1 Ν.Δ. 1254/49 ισχύει με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του ίδιου άρθρου 1 Ν.Δ 1254/49 και, επομένως στους χώρους και τα καταστήματα των Αγορών χονδρικής πώλησης οπωρολαχανικών, που θεωρούνται κοινόχρηστοι (παρ.3), οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες διενεργούνται αποκλειστικά από εργάτες εφοδιασμένους με επαγγελματικό βιβλιάριο φορτοεκφορτωτή ξηράς (παρ.2)

2. Για την εφαρμογή του Ν.Δ.1254/49 συνιστάται σε κάθε πόλη, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ.1 αυτού, Επιτροπή Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων Ξηράς (εφεξής ΕΡΦΞ), υπαγόμενη στο Υπουργείο Εργασίας (ήδη Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας)

και αποτελούμενη από: (α) τον Επιθεωρητή ή Επόπτη Εργασίας ή το νόμιμο αναπληρωτή του ως Πρόεδρο, (β) έναν αντιπρόσωπο του Εμποροβιομηχανικού Επιμελητηρίου της περιφέρειας ή εν ελλείψει τούτου του Εμπορικού Συλλόγου της περιφέρειας υποδεικνυόμενο από τη διοίκηση του οικείου Επιμελητηρίου ή Συλλόγου, (γ) έναν αντιπρόσωπο του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου της περιφέρειας, υποδεικνυόμενο από τη διοίκηση αυτού, (δ) δύο αντιπροσώπους των εργατών υποδεικνυόμενους από τις αντιπροσωπευτικότερες, κατά την κρίση του Υπουργού Εργασίας, εργατικές οργανώσεις, (ε) έναν αντιπρόσωπο της Ενώσεως των Γεωργικών Οργανώσεων.

Με το Π.Δ. 369/1989 (ΦΕΚ Α'164) οι συνθέσεις των ΕΡΦΞ εξειδικεύονται ως εξής: Για την Αθήνα (και τον Πειραιά) οι ΕΡΦΞ απαρτίζονται από (α) έναν υπάλληλο του Υπουργείου Εργασίας (ήδη Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας) ως Πρόεδρο, (β) έναν εκπρόσωπο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου της πόλης, (γ) έναν εκπρόσωπο του Εμπορικού Επιμελητηρίου της πόλης, (δ) έναν εκπρόσωπο του Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου της πόλης, (ε) τρεις εκπροσώπους των φορτοεκφορτωτών της πόλης και (στ) έναν υπάλληλο του αρμοδίου Τελωνείου, που ορίζεται από τον προϊστάμενό του, στις περιπτώσεις που συζητούνται θέματα εργατών κομιστικής υπηρεσίας Τελωνείου (άρθρο 11 παρ.1). Για τις λοιπές πόλεις (μεταξύ των οποίων η Θεσσαλονίκη) οι ΕΡΦΞ απαρτίζονται από (α) τον Προϊστάμενο της αρμόδιας περιφερειακής υπηρεσίας του Υπουργείου Εργασίας (ήδη Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας), ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, ως Πρόεδρο, (β) έναν εκπρόσωπο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου της πόλης ή αν δεν υπάρχει, εκπρόσωπο του Εμπορικού Συλλόγου και αν δεν υπάρχει έναν έμπορο, (γ) έναν εκπρόσωπο των φορτοεκφορτωτών ξηράς και (δ) έναν υπάλληλο του αρμοδίου Τελωνείου, που ορίζεται από τον προϊστάμενό του, στις περιπτώσεις που συζητούνται θέματα εργατών κομιστικής υπηρεσίας Τελωνείου (άρθρο 11 παρ.2).

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.Δ.1254/49:

«Η Επιτροπή Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων καθήκοντα έχει:

1. Τον καθορισμόν του κατ' ανώτατον όριον αναγκαιούντος αριθμού εργατών δια την απρόσκοπτον και ομαλήν διενέργειαν των Φορτοεκφορτώσεων, τον εφοδιασμόν αυτών δια βιβλιαρίου επαγγελματικής ταυτότητος, την χορήγησιν προσωρινών σημειωμάτων εργασίας εις τους εν περιπτώσει πληθώρας εργασίας αναγκαιούντας ελευθέρους (επικούρους) εργάτας, την τήρησιν μητρώου των εργατών και την υπόδειξιν παντός μέτρου χρησίμου προς επίτευξιν κατά το δυνατόν, εξισώσεως μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως εργασίας (καθορισμός συστήματος εκ περιτροπής εργασίας, συγχώνευσις ομάδων εργατών κλπ.).

2. Την επεξεργασίαν γενικών ή ειδικών Κανονισμών διεξαγωγής των φορτοεκφορτωτικών εργασιών και των τιμολογίων αμοιβής των εις τας εργασίας ταύτας ασχολουμένων εργατών. Οι εν λόγω κανονισμοί και τιμολόγια εγκρινόμενα παρά του αρμοδίου Υπουργού ισχύουν υποχρεωτικώς προσδιορίζοντα αναγκαστικώς τους όρους της εργατικής συμβάσεως μεταξύ των απασχολουμένων εις τας φορτοεκφορτωτικές εργασίας και των οικείων εργοδοτών, ούσης ακύρου πάσης μεταβολής των κανονισμών ή

πάσης αυξομειώσεως των τιμολογίων λαμβανούσης χώραν κατά την σύναψιν της συμβάσεως εργασίας μεταξύ τούτων.

Αι κατ' εφαρμογήν της ανωτέρω παραγράφου αποφάσεις της Επιτροπής, υπόκεινται εις την έγκρισιν του Υπουργού Εργασίας, δυναμένου να τροποποιή ταύτας (...).

Παρόμοια ρύθμιση ως προς τις αρμοδιότητες περιέχεται και στο ΠΔ 369/89, με το οποίο ρυθμίζεται η ειδική σύνθεση των Ε.Ρ.Φ.Ξ Αθηνών, Πειραιώς και λοιπών πόλεων, στο άρθρο 11 παρ.3 (β) του οποίου ορίζεται ότι στην αρμοδιότητα των Επιτροπών Ρύθμισης Φορτοεκφορτώσεων Ξηράς ανήκει και: *«Η επεξεργασία γενικών ή ειδικών κανονισμών διεξαγωγής των φορτοεκφορτωτικών εργασιών και των τιμολογίων αμοιβής των απασχολουμένων στις εργασίες αυτές εργατών».*

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 4 του Ν.Δ.1254/49:

«Η Επιτροπή Ρυθμίσεως Φορτοεκφορτώσεων καθήκοντα έχει:

Την άσκησιν της πειθαρχικής εξουσίας επί των δια προσωρινής ή διαρκούς αδείας εφωδιασμένων εργατών, δια της επιβολής της ποινής του προστίμου μέχρι του ¼ των αποδοχών των ή της προσκαίρου ή οριστικής στερήσεως του βιβλιαρίου επαγγελματικής ταυτότητας, εις τας ακόλουθους περιπτώσεις:

Α. Δια παράβασιν των εγκεκριμένων κανονισμών εργασίας

Β. Δια μέθην διαρκούσης της εργασίας

Γ. Δια απρεπή και βάνανυσον συμπεριφοράν κατά την διεξαγωγήν της εργασίας.

Δ. Δι' εκμετάλλευσιν της εργασίας άλλων εργατών φορτοεκφορτωτών.

Ε. Δι' αυτόφορων αδίκημα τιμωρούμενον εις βαθμόν τουλάχιστον πταισματος.

Στ. Δι' αποδεδειγμένην κατά την κρίσιν της Επιτροπής κλοπήν ή υπεξαίρεσιν των φορτοεκφορτωνομένων εμπορευμάτων. Διά πάσαν κλοπήν ή υπεξαίρεσιν βεβαιουμένην δικαστικώς η άδεια αφαιρείται οριστικώς. (...).

Στους παραβάτες των διατάξεων του ΝΔ 1254/49 επιβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 10 χρηματική ποινή ή φυλάκιση μέχρι τρεις μήνες.

3. Οι έμποροι φρούτων και λαχανικών πρέπει **υποχρεωτικά** να είναι μέσα στον χώρο της Κεντρικής Λαχαναγοράς. Ειδικότερα, με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 6 του Ν.3475/55, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν.802/1978, ορίζεται ότι:

i) όπου λειτουργούν Κεντρικές Αγορές π.χ. ΟΚΑΑ, ΟΚΑΘ, η χονδρική πώληση οπωρολαχανικών προς λιανοπωλητές για τα προϊόντα αυτά, γίνεται μόνο μέσα από τις Αγορές αυτές.

ii) Παρέκκλιση από τις ως άνω διατάξεις προβλέπεται μόνο στην περίπτωση που με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Ανάπτυξης επιτραπεί η άσκηση της ως άνω χονδρικής πώλησης από Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, Ενώσεις αυτών και χονδρεμπόρους που είναι εγκατεστημένοι έξω από τις Κεντρικές Αγορές και σε απόσταση όχι μικρότερη των δύο χιλιομέτρων από αυτές.

iii) Η παραπάνω κοινή Υπουργική Απόφαση πρέπει να ορίζει, μεταξύ των άλλων και τους χώρους, όπου μπορούν να λειτουργούν οι ως άνω χονδρεμπορικές επιχειρήσεις εκτός Κεντρικών Αγορών, μετά από γνώμη της οικείας Δημοτικής ή Κοινοτικής Αρχής.

iv) Όσοι παραβαίνουν τις ως άνω διατάξεις ή τις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις τιμωρούνται ποινικά σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν.Δ. 136/46 «Περί Αγορανομικού Κώδικος».

4. Τέλος, στον Κανονισμό Εργασίας Φορτοεκφορτωτών Ξηράς Αθηνών (ΦΕΚ Β' 170/10.2.1976), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 39 του Ν. 3239/1995, παραπέμποντος στις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν.Δ. 1254/1949, ορίζεται:

Στο άρθρο 4 ότι *«Δια την ασφαλή και ταχείαν διακίνησιν των ειδών και εμπορευμάτων οι φορτ/ταί αναλόγως του τομέως εργασίας των ή της ειδικότητος των προς φορτ/σιν συγκεκριμένου είδους, διακρίνονται εις κατηγορίας και ομάδας ως ακολούθως: I. ... V. Κατηγορία Φορτ/των Οπωροκηπευτικών. Η εν λόγω κατηγορία φορτ/των έχει τομέα εργασίας την κεντρικήν λαχαναγοράν Αθηνών, Πειραιώς, Αγ. Ιωάννου Ρέντη και τα πέριξ αυτής, διενεργεί δε τας φορτ/σεις οπωροκηπευτικών».*

Στο άρθρο 6 ότι: *«Οι εργάται φορτ/ται των εν άρθρω 4 του παρόντος κατηγοριών ή ομάδων εργάζονται κεχωρισμένως κατά κατηγορίας ή ομάδος, αποστέλλονται δε εις την εργασίαν καθ' ομοχειρίας (πόστας) καταρτιζομένης υπό του προϊσταμένου εκάστης κατηγορίας ή ομάδος οριζομένου κατ' έτος μετά του αναπληρωτού του, υπό της ΕΡΦΞ. Η συγκρότησις των ομοχειριών (ποστών) ενεργείται επί τη βάσει ονομαστικού καταλόγου, περιλαμβάνοντος κατ' αλφαβητικής σειράν, το σύνολον των εργατών φορτ/των αυτής των εφωδιασμένων δι' επαγγελματικών βιβλιαρίων ή προσωρινών αδειών εργασίας ...».*

Στο άρθρο 7 ότι: *«Ο Προϊστάμενος εκάστης κατηγορίας ή ομάδος φορτ/των είναι υπεύθυνος δια την εν γένει εφαρμογήν των ισχυόντων κανονισμών και τιμολογίων, ιδία δε: α) Καταρτίζει τας απαιτούμενας ομοχειρίας (πόστας) εργασίας δια της εκφωνήσεως του ονομαστικού καταλόγου εργατών της κατηγορίας ή της ομάδος του, ορίζει επί κεφαλής εκάστης τούτων εκ περιτροπής τον πλέον κατάλληλον εκ των φορτ/των ως ομαδάρχην (καπο). β) Εποπτεύει δια την ομαλήν και εύρυθμον διεξαγωγήν των φορτοεκφορτώσεων. γ) Είναι συνυπεύθυνος μετά του ομαδάρχου (κάπου) δια την πιστήν εφαρμογήν των ισχυουσών περί φορτοεκφορτώσεων διατάξεων και του παρόντος. δ) Φέρει υποχρεωτικώς μεθ' εαυτού τον ισχύοντα Κανονισμόν και τιμολόγιον και εποπτεύει δια την κανονικήν είσπραξιν των φορτ/κών δικαιωμάτων. ε) Ευθύνεται δια την κανονικήν κατανομήν των εισπραττομένων φορτ/κών δικαιωμάτων εις τους δικαιούχους εργάτες και δια την κανονικήν απόδοσιν των αναλογουσών υπέρ τρίτων εισφορών. ζ) Επιλαμβάνεται της επιλύσεως πάσης αναφουμένης διαφοράς μεταξύ των φορτοεκφορτωτών της κατηγορίας ή ομάδος του και μεταξύ ταύτης και των εργοδοτών, εν αποτυχία δε θέτει ταύτην υπό την κρίσιν της ΕΡΦΞΑ. η) Είναι υπεύθυνος έναντι της ΕΡΦΞ δια πάσαν παρεκτροπήν εργατών της κατηγορίας ή ομάδος του εφ' όσον δεν ανέφερεν σχετικώς εις την ΕΡΦΞΑ ως και δια πάσαν διαχειριστικήν ανωμαλίαν κατά την είσπραξιν και κατανομήν των φορτοεκφορτωτικών δικαιωμάτων και απόδοσιν των υπέρ τρίτων εισφορών».*

Στο άρθρο 9 ότι: «*Η είσπραξις των φορτ/κών δικαιωμάτων και των υπέρ ΚΑΦΞ, ΔΕΦ, ΠΑΦ και ΙΚΑ προσαυξήσεων, ενεργείται παρά των ειδικώς οριζομένων προς τούτο υπό της ΕΡΦΞΑ εισπρακτόρων – μελών της ομάδος, επί τη βάσει του δελτίου εργασίας εκάστης ομοχειρίας, δια πενταπλοτύπων αποδείξεων ηριθμημένων και δεόντως θεωρημένων παρά του ΙΚΑ....*»

Και τέλος, στο άρθρο 14 ότι: «*Οι παραβάται των διατάξεων του Ν.Δ. 1254/49 και του παρόντος Κανονισμού ως και των ισχυόντων τιμολογίων φορτοεκφορτώσεων Ξηράς Αθηνών, διώκονται ποινικώς και τιμωρούνται συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 10 του ως άνω Ν.Δ.*».

III. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

1. Σχετική αγορά υπηρεσιών

Η σχετική αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμες ή δυνάμενες να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών, της τιμής και της σκοπούμενης χρήσης.

Η προκείμενη υπόθεση αφορά την παροχή φορτοεκφορτωτικών εργασιών που διενεργούνται στις Κεντρικές Λαχαναγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης αντίστοιχα.

Την παροχή φορτοεκφορτωτικών εργασιών στις Κεντρικές Λαχαναγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης δεν μπορούν να υποκαταστήσουν οι άλλες λαχαναγορές των άλλων περιοχών της χώρας, διότι αφενός, από τη φύση της η παροχή υπηρεσιών φορτοεκφόρτωσης είναι εργασία, η οποία διενεργείται σε τοπικό επίπεδο, και αφετέρου υπάρχει το ζήτημα της γεωγραφικής απόστασης, στην οποία βρίσκονται οι υπόλοιπες λαχαναγορές.

Συνεπώς, στην υπό κρίση υπόθεση, η σχετική αγορά είναι :

Η αγορά παροχής φορτοεκφορτωτικών εργασιών που διενεργούνται στην Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών και στην Κεντρική Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης.

2. Σχετική γεωγραφική αγορά

Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

Εν προκειμένω, οι σχετικές γεωγραφικές αγορές είναι :

A) η Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών

B) η Κεντρική Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης.

IV. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Από όλα τα στοιχεία που αναφέρονται ανωτέρω στο εισαγωγικό μέρος της παρούσας (in fine), προέκυψαν κατά την κρίση της Επιτροπής τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

1. Σκοπός των καταγγελλόμενων Σωματείων, σύμφωνα με το καταστατικό τους, είναι η διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των μελών τους. Είναι δηλαδή ο συνήθης σκοπός των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων της διασφάλισης και προαγωγής των συλλογικών, εργασιακών και οικονομικών συμφερόντων των μελών τους μέσω συλλογικών δράσεων και διεκδικήσεων, χωρίς άσκηση οποιασδήποτε οικονομικής δραστηριότητας.

Από τα στοιχεία που βρίσκονται στον φάκελο της υπόθεσης, προκύπτει, ότι το Σωματείο Εργαζομένων της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών «Αγ. Γεράσιμος» συμμετέχει σε συζητήσεις ενώπιον αρμοδίων κρατικών φορέων, στις οποίες μετέχουν και εκπρόσωποι των καταγγελλόντων, με σκοπό την προσέγγιση των απόψεων για τον καθορισμό ενός κοινώς αποδεκτού τιμολογίου φορτοεκφορτώσεων στην Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών. Η τοιαύτη συμμετοχή συνιστά αμιγώς συνδικαλιστική δράση, σύμφωνα με τον καταστατικό σκοπό της προάσπισης και προαγωγής των οικονομικών συμφερόντων των μελών του Σωματείου και δεν συνιστά άσκηση οικονομικής δραστηριότητας.

2. Στο καταστατικό του Σωματείου Εργαζομένων της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και ειδικότερα στο άρθρο 12 παρ. 6 αυτού ορίζεται ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου «... προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό και καθορίζει τις αποδοχές αυτού, συντάσσει τον κανονισμό εργασίας, ορίζει τους επικεφαλής (αρχιεργάτες, κουμάντα)...». Στο άρθρο 9 του ίδιου καταστατικού προβλέπεται άσκηση πειθαρχικού ελέγχου από το Δ.Σ. του Σωματείου στα μέλη του μεταξύ άλλων όταν το μέλος *«παραβαίνει τις διατάξεις του νόμου περί φορτοεκφορτωτών ή τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει το Σωματείο από τη σύμβαση εργασίας, απειθαρχεί προς τον αρχιεργάτη ή με υπαιτιότητά του προκαλεί φθορά στα μεταφερόμενα είδη και εμπορεύματα»*, καθώς και όταν *«απουσιάζει αυθαίρετα και αδικαιολόγητα από την εργασία του ή προσέρχεται καθυστερημένα σ' αυτή ή προκαλεί καθυστέρηση στην εκτέλεση της εργασίας»*. Παρόμοιες διατάξεις ως προς τον πειθαρχικό έλεγχο περιέχει και το καταστατικό του Σωματείου Φορτοεκφορτωτών της Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης. Ως προσωπικό που κατά το Καταστατικό του προσλαμβάνει το Σωματείο Αθηνών και καθορίζει τις αποδοχές του, νοείται καταφανώς το προσωπικό που έχει ή θα χρειασθεί στο μέλλον να έχει το Σωματείο για τις ανάγκες λειτουργίας των γραφείων του, ενώ κανονισμός εργασίας δεν προέκυψε από τη διαδικασία ότι έχει συνταχθεί από το Σωματείο.

Με τροποποίηση του Καταστατικού του Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος», που έγινε μετά την ερευνώμενη καταγγελία, οι ανωτέρω αρμοδιότητες του Δ.Σ. οι αφορώσες στον ορισμό αρχιεργάτη και στον πειθαρχικό έλεγχο για απειθαρχία στον αρχιεργάτη και για παράβαση των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει το Σωματείο από τη σύμβαση εργασίας, δεν υφίστανται πλέον, απαλειφθείσες από το καταστατικό.

Σημειώνεται ότι στο υπ' αριθ. πρωτ. 344/22-7-2005 έγγραφο του Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος» προς την Ε.Α. αναφέρεται ότι: *«λόγω της φύσεως της εργασίας του φορτοεκφορτωτή, οφειλομένης στο γεγονός ότι οι φορτοεκφορτωτές στερούνται μονίμου*

εργοδότη, εργοδότης τους δε είναι ο εκάστοτε φορτωτής ή παραλήπτης των εμπορευμάτων των οποίων την φορτοεκφόρτωση εκτελούν, το επαγγελματικό σωματείο διαμεσολαβεί απλώς ως αντιπρόσωπος των μελών του κατά την πρόσληψή τους εκ μέρους των διαφόρων ως άνω εργοδοτών και καταρτίζει την για κάθε έναν από αυτούς απαιτούμενη σύμβαση εργασίας, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, επιμελούμενο της είσπραξης της αμοιβής και της πληρωμής».

3. Έσοδα του Σωματείου Φορτοεκφορτωτών της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών αποτελούν, κατά έγγραφη δήλωσή του, οι συνδρομές των μελών του Σωματείου και οι εθελοντικές εισφορές τους, προοριζόμενες οι τελευταίες για την αγορά εξοπλισμού χρησιμοποιούμενου στις φορτοεκφορτωτικές εργασίες. Ενδεικτικά, τα έσοδα εξαμήνου 2005 ανήλθαν: α) από συνδρομές των μελών, σε 11.970,00 ευρώ β) από εθελοντικές εισφορές, σε 87.272,90 ευρώ. Τα έξοδα της ίδιας χρονικής περιόδου ανήλθαν σε 86.823,50 ευρώ.

Με τα ποσά των εθελοντικών εισφορών καθώς και με το προϊόν άτοκων δανείων που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν.1876/1990, το Σωματείο αγοράζει στο όνομά του ανυψωτικά μηχανήματα (CLARKS) και παλετοφόρα, χρησιμοποιούμενα κατά τις φορτοεκφορτώσεις των διακινουμένων στην Λαχαναγορά εμπορευμάτων. Μεριμνά επίσης για την πιστοποίηση των CLARKS, την απογραφή-ταξινόμησή τους και για τη συντήρηση και επισκευή τους, καταβάλλοντας τα σχετικά τέλη και έξοδα. Είναι ενδεικτικό, ότι τα ανωτέρω έξοδα εξαμήνου 2005 έγιναν σύμφωνα με το Σωματείο για ενοίκια, κοινόχρηστα και άλλες λειτουργικές ανάγκες των Γραφείων του, καθώς και *«για ανταλλακτικά, κλαρκ παλετοφόρων, πετρέλαιο κίνησης, πιστοποίηση CLARKS, τέλη απογραφής-ταξινόμησης CLARKS, ασφαλιστήρια CLARKS, κατασκευή και επισκευή παλετοφόρων».*

Η σύναψη δανείων από το Σωματείο για την αγορά CLARKS προκύπτει και από το υπ' αριθ. πρωτ. 65/12-11-2002 έγγραφό του προς την Ε.Ρ.Φ.Ξ Αθηνών (σχετ. 8 στο από 7-5-2007 υπόμνημα των καταγγελλόντων), όπου αναφέρεται ότι *«Εμείς σαν σωματείο αναγκαστήκαμε λόγω εκσυγχρονισμού της εργασίας μας να χρεωθούμε για να αγοράσουμε ανυψωτικά μηχανήματα (κλαρκ). Βάσει των κειμένων διατάξεων τέτοια μηχανήματα μόνο το σωματείο μπορεί να χρησιμοποιεί στο χώρο της αγοράς».*

Όπως προκύπτει από το αμέσως πιο πάνω έγγραφο η απόφαση σχετικά με τα CLARKS (αγορά, είδος και αριθμός, εργοστάσιο κατασκευής κτλ.) λαμβάνεται εντέλει από το Σωματείο.

Η αξία κάθε CLARK ανέρχεται σε 15.000,00 ευρώ περίπου (κατά τον υπόλογο [...] σε 15 έως 17.000,00 ευρώ, κατά τον μάρτυρα των καταγγελλόντων [...] σε 12-15.000,00 ευρώ) και με αυτά διεξάγεται το 60% περίπου των φορτοεκφορτωτικών εργασιών της Λαχαναγοράς (μάρτυρες των καταγγελλόντων [...]), *«με τάση αυξητική λόγω της τυποποίησης και της ανάγκης επωνύμων προϊόντων που είναι αυτό που ζητάει η αγορά»* ([...]). Ο αριθμός των CLARKS του Σωματείου είναι δέκα κατά τον [...] και δέκα έως δεκαπέντε κατά τον [...], ήτοι αυτά συνιστούν ένα κεφάλαιο της τάξης των 150.000,00-225.000,00 ευρώ.

Στο υπ' αριθ. πρωτ. 130/5-9-2000 έγγραφο του Σωματείου Φορτοεκφορτωτών της Κεντρικής Λαχαναγοράς Θεσσαλονίκης (σχ. 15 στο από 7-5-2007 υπόμνημα των καταγγελλόντων), γίνεται λόγος για «κλαρκ και λαμαρίνες του Σωματείου», χωρίς άλλο στοιχείο σχετικό με τα CLARKS αυτά (αριθμός κλπ.).

4. Κατά κοινή παραδοχή των καταγγελλόντων και των καταγγελλομένων, όλες οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες που πραγματοποιούνται στους χώρους της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και Θεσσαλονίκης διενεργούνται αποκλειστικά από μέλη των καταγγελλομένων Σωματείων. Το κατατεθέν από τον μάρτυρα των καταγγελλομένων [...] , ότι στην Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών εργάζονται και δεκαπέντε φορτοεκφορτωτές μη μέλη του Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος», που απλώς φέρουν και αυτοί τη στολή των μελών του Σωματείου, δεν επιβεβαιώθηκε με τη γνωστοποίηση από τα καταγγελλόμενα Σωματεία του ονοματεπωνύμου των δεκαπέντε αυτών φορτοεκφορτωτών, όπως ζήτησε η Επιτροπή. Και κατά το έγγραφο της ΕΡΦΞΑ όμως προς το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος», με αρ. πρωτ. 199/26-3-1996, «*η φορτοεκφόρτωση των κάθε φύσεως και μορφής αγαθών που διακινούνται μέσω της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών-Πειραιώς πραγματοποιείται αποκλειστικά από τα εφοδιασμένα με επαγγελματικά βιβλιάρια φορτοεκφορτωτών μέλη του Σωματείου σας, απαγορευομένης ρητά της χρησιμοποίησης άλλων εργατών φορτοεκφορτωτών*».

Οι φορτοεκφορτωτές παρέχουν τις υπηρεσίες τους με σύμβαση εξηρημένης εργασίας (Ολ. Α.Π 580/83). Εργοδότης τους είναι ο εκάστοτε φορτοπαραλήπτης και η μετ' αυτού σύμβαση εργασίας δημιουργείται ευθέως κάθε φορά εκ των διατάξεων του Ν.Δ 1254/1949 (Α.Π 645/55 ΝοΒ 4. σελ.404), έναντι αμοιβής που έχει καθορισθεί, ως προς το ύψος και τον τρόπο υπολογισμού αυτής, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας (και ήδη Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας), εγκριτική σχετικώς πρότασης της οικείας ΕΡΦΞ.

Οι φορτοπαραλήπτες υποχρεώνονται, ενδεχομένως και κατόπιν αγωγής των φορτοεκφορτωτών, να καταβάλουν το κόστος της φορτοεκφόρτωσης ακόμη και αν αυτή γίνει από υπαλλήλους του φορτοπαραλήπτη όχι μόνον όταν οι φορτοεκφορτωτές τελούν σε ετοιμότητα παροχής των υπηρεσιών τους, αλλά και όταν λόγω φόρτου εργασίας σε ώρα αιχμής δεν επαρκούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ([...], μάρτυρας καταγγελλόντων).

5. Η ΕΡΦΞ Αθηνών, για τη χορήγηση επαγγελματικού βιβλιαρίου φορτοεκφορτωτή, εκτός από τα στοιχεία που ορίζει ο νόμος (ελληνική ιθαγένεια, ηλικία 18-40 ετών, πιστοποιητικό Στρατολογικού Γραφείου, αντίγραφο ποινικού μητρώου, βεβαίωση του Ι.Κ.Α. για αρτιμέλεια και ικανότητα για άσκηση του επαγγέλματος), απαιτεί επί πλέον και «*βεβαίωση του Ι.Κ.Α. ή της κατηγορίας (Σωματείου) από την οποία να προκύπτει η ημερομηνία που απασχολήθηκε στην κατηγορία προτού λάβει επαγγελματικό βιβλιάριο, προκειμένου να γνωρίζει η Επιτροπή εάν είναι κατάλληλος για το επάγγελμα, διότι το επάγγελμα του φορτοεκφορτωτή είναι ομαδικό (αποστέλλονται στην εργασία καθ' ομοχειρία(πόστας) σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού Εργασίας-ΦΕΚ 170 τ. Β' /10-2-1976* » (έγγραφο ΕΡΦΞΑ με αρ. ημ. πρωτ. 1367/10-3-2006).

Κατά την έρευνα που διενεργήθηκε μετά την έκδοση της προδικαστικής απόφασης της Επιτροπής, η βεβαίωση του ΙΚΑ ή της Κατηγορίας (Σωματείου) εμφανίζεται από την Πρόεδρο της ΕΡΦΞΑ και την εισηγήτρια στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. ως μη αναγνωρισμένη από την ΕΡΦΞΑ προϋπόθεση για τη χορήγηση επαγγελματικού βιβλιαρίου φορτοεκφορτωτή, χωρίς όμως να υποστηρίζεται ή να διευκρινίζεται, σε σχέση με το περιεχόμενο του άνω εγγράφου, ότι γινόταν ενδεχομένως χρήση της βεβαίωσης στο παρελθόν ή να δικαιολογείται κατά κάποιο τρόπο (λόγω παραδρομής φερ' ειπείν) η αναφορά της βεβαίωσης στα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Από το ανωτέρω έγγραφο προκύπτει ότι η ΕΡΦΞΑ, ταυτίζοντας την Κατηγορία οπωροκηπευτικών με το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος», κάτι που πράττει και με άλλα έγγραφά της (με την ανακοίνωση λ.χ. των εκάστοτε αυξήσεων από τον Υπουργό Απασχόλησης του τιμολογίου φορτοεκφορτώσεων), ζητά από το Σωματείο αυτό, ως προϋπόθεση χορήγησης επαγγελματικού βιβλιαρίου φορτοεκφορτωτή, βεβαίωση για τον χρόνο απασχόλησης του ενδιαφερομένου στις φορτοεκφορτωτικές εργασίες της Λαχαναγοράς, προκειμένου να βεβαιωθεί για την καταλληλότητά του ως φορτοεκφορτωτή. Έτσι το Σωματείο παρεμβαίνει στην επιλογή των φορτοεκφορτωτών της Λαχαναγοράς μέσω της βεβαίωσης προηγούμενης υπηρεσίας. Η βεβαίωση αυτή είναι καθοριστική για τη χορήγηση του επαγγελματικού βιβλιαρίου φορτοεκφορτωτή, αφού η ΕΡΦΞΑ την ζητά πάντα και σε κάθε περίπτωση, είτε δηλαδή ο ενδιαφερόμενος είχε προηγουμένως εφοδιασθεί με προσωρινό σημείωμα εργασίας από την ΕΡΦΞΑ κατ' άρθρο 3 του Ν.Δ. 1254/49 είτε είχε απασχοληθεί από το Σωματείο χωρίς προσωρινό σημείωμα, ως «δόκιμος», πράγμα που σημαίνει, χωρίς αυτό να προβλέπεται από το νόμο, ότι για να λάβει κάποιος επαγγελματικό βιβλιάριο φορτοεκφορτωτή πρέπει προηγουμένως να έχει απασχοληθεί από το Σωματείο στις φορτοεκφορτωτικές εργασίες της Λαχαναγοράς. Το Σωματείο δηλαδή καθορίζει κατ' ουσίαν ποιοί θα εργασθούν ως φορτοεκφορτωτές στη Λαχαναγορά Αθηνών, διαχειριζόμενο έτσι τις φορτοεκφορτωτικές εργασίες σε αυτή την αγορά από την άποψη του χρησιμοποιούμενου από τους λαχανεμπόρους φορτοεκφορτωτικού προσωπικού.

Το Σωματείο καθορίζει εν πολλοίς και τον αριθμό των απασχολουμένων στη Λαχαναγορά Αθηνών φορτοεκφορτωτών. Όπως διαπιστώθηκε, η ΕΡΦΞΑ δεν έχει προβεί σε καθορισμό, κατά την αρμοδιότητά της εκ του άρθρου 3 του Ν.Δ. 1254/49, του κατ' ανώτατο όριο αναγκαιούντος αριθμού φορτοεκφορτωτών. Αντιθέτως χορηγεί επαγγελματικό βιβλιάριο σε κάθε αιτούντα που πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Δοθέντος δε ότι ούτε ο Κανονισμός Φορτοεκφορτωτικών Εργασιών θέτει ανώτατο όριο αριθμού απασχολουμένων στη Λαχαναγορά, όποιος γίνει δεκτός από το Σωματείο στις σχετικές εργασίες και αποκτήσει προϋπηρεσία φορτοεκφορτωτή μπορεί να ζητήσει και λάβει από την ΕΡΦΞΑ το σχετικό επαγγελματικό βιβλιάριο, κατόπιν σχετικής βεβαίωσης του Σωματείου.

Μέλη του Σωματείου εγγράφονται οι κάτοχοι επαγγελματικού βιβλιαρίου φορτοεκφορτωτή και από τη διαδικασία δεν διαπιστώθηκε ότι δεν τηρείται το Καταστατικό. Σύμφωνα με τον υπόλογο [...], ο «δόκιμος», φορτοεκφορτωτής, εφόσον

το θελήσει, μπορεί να γίνει μέλος του Σωματείου, πλην από τη διαδικασία δεν προέκυψε ότι έχει συμβεί αυτό.

6. Ο κατά το άρθρο 6 του Κανονισμού Φορτοεκφορτώσεων οριζόμενος από την ΕΡΦΞΑ προϊστάμενος της Κατηγορίας (υπόλογος) είναι ένα όργανο, επιφορτισμένο με τις αρμοδιότητες που προβλέπει το άρθρο 7 του Κανονισμού, ιδίως δε καταρτίζει τις αναγκαίες ομοχειρίες (πόστες) εργασίας από τον ονομαστικό κατάλογο των εργατών φορτοεκφορτωτών της Κατηγορίας, εποπτεύει για την εύρυθμη διεξαγωγή των φορτοεκφορτωτικών εργασιών και την κανονική είσπραξη των φορτοεκφορτωτικών δικαιωμάτων, ευθυνόμενος για την κανονική κατανομή στους δικαιούχους και την κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εργοδοτικών εισφορών, είναι υπεύθυνος έναντι της ΕΡΦΞΑ για κάθε σχετική διαχειριστική ανωμαλία και επιλαμβάνεται της επίλυσης κάθε διαφοράς μεταξύ των φορτοεκφορτωτών της Κατηγορίας ή μεταξύ τούτων και των εργοδοτών. Ορίζεται κατ' έτος με τον αναπληρωτή του με απόφαση της ΕΡΦΞΑ και μπορεί, με όμοια απόφαση, να απαλλαγεί από την υποχρέωση παροχής προσωπικής εργασίας στις φορτοεκφορτώσεις, ως επιφορτισμένος με τα ανωτέρω καθήκοντα (άρθρο 7 παρ. 2 Κανονισμού).

Για την Κατηγορία φορτοεκφορτωτών οπωροκηπευτικών (Λαχαναγορά Αθηνών), υπόλογοι κατά τα έτη 1992 έως 2008 έχουν ορισθεί από την ΕΡΦΞΑ Αθηνών δύο πρόσωπα, ο [...] από το έτος 1992 έως το 2003 και ο [...] από το έτος 2004 έως το 2008, αναπληρωτής υπολόγου από το 2002. Αμφότεροι είναι μέλη του Σωματείου Αγ. Γεράσιμος, ενώ ο νυν υπόλογος [...] είναι και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου αυτού (ταμίας), δεν έχει δε συμβεί σύμφωνα με την κατάθεσή του να μην είναι ο υπόλογος μέλος του Σωματείου. Στεγάζεται στα Γραφεία του Σωματείου εντός της Λαχαναγοράς και συμμετέχει στη διανομή των εισπραττόμενων φορτοεκφορτωτικών δικαιωμάτων.

Σύμφωνα με τα πρακτικά συνεδριάσεων της ΕΡΦΞ Αθηνών των ετών 2003-2007, στα οποία περιλαμβάνονται οι αποφάσεις για τον ορισμό των υπολόγων και των αναπληρωτών τους, ανά Κατηγορία Φορτοεκφορτωτών, η εισηγήτρια ([...]) θέτει υπόψη της ΕΡΦΞΑ ότι πρέπει σύμφωνα με τον Κανονισμό να ορίσει υπολόγους και προτείνει υποψήφιο *«από το μητρώο κάθε κατηγορίας με βάση την εμπειρία τους, τις γνώσεις τους, την γνώμη της κατηγορίας και την εν γένει συμπεριφορά τους»*. Δεδομένης της ταύτισης από την ΕΡΦΞΑ της Κατηγορίας οπωροκηπευτικών με το Σωματείο Αγ. Γεράσιμος (βλ. προαναφερθέντα στην παρ.5 έγγραφα, καθώς και i) τα σχετ. με αρ. 8 και 10 του φακέλου πρακτικά συνεδριάσεων της ΕΡΦΞΑ, όπου η Κατηγορία φορτοεκφορτωτών της Λαχαναγοράς αναφέρεται με το όνομα του Σωματείου, ως " Ένωση Αγ. Γεράσιμος" και ii) το πρακτικό της υπ' αρ. 7/10-3-2006 συνεδριάσεως της ΕΡΦΞΑ συνημμένο εις το ως άνω σχετικό 10 του φακέλου της υπόθεσης, όπου η πρόταση του υπολόγου της Κατηγορίας αναφέρεται ως πρόταση του Σωματείου), είναι προφανές ότι ως Κατηγορία, της οποίας η γνώμη ζητείται για τον ορισμό του υπολόγου της Κατηγορίας οπωροκηπευτικών, νοείται το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος», πολύ περισσότερο διότι η κατηγορία αυτή αποτελείται από 330 φορτοεκφορτωτές και δεν μπορεί να ζητείται η γνώμη όλων αυτών. Έτσι, ο υπόλογος της κατηγορίας ορίζεται

εμμέσως από το Σωματείο, ο ίδιος δε φαίνεται να θεωρεί τον εαυτό του υπόλογο του Σωματείου, όπως προκύπτει από αίτησή του προς την ΕΡΦΞΑ συνημμένη στο σχετικό 8 του φακέλου, στην οποία αυτοχαρακτηρίζεται ως *«υπόλογος της κατηγορίας φορτοεκφορτωτών της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών Ένωση ο Άγιος Γεράσιμος»*. Ανάμειξή τους στην επιλογή του υπολόγου δέχονται και τα καταγγελλόμενα Σωματεία, τα οποία στο από 13-6-2006 υπόμνημά τους εκθέτουν ότι ο υπόλογος κάθε κατηγορίας ορίζεται από την ΕΡΦΞ και όχι από τα Σωματεία, τα οποία *«έχουν μόνον το δικαίωμα να προβούν σε σχετική πρόταση»*.

Σε σχέση με την αρμοδιότητα του υπολόγου να καθορίζει τις ομάδες εργασίας (βάρδιες, πόστες), κατά τους μάρτυρες των καταγγελλόντων [...] και [...] τις βάρδιες καθορίζει το Σωματείο, στον αρχιεργάτη του οποίου απευθύνονται οι έμποροι για το προσωπικό που θα διενεργήσει την φορτοεκφόρτωση των εμπορευμάτων τους. Ο [...] καταθέτει περαιτέρω ότι οι βάρδιες αναρτώνται στα γραφεία του Σωματείου, δεν γνωρίζει όμως αν τις καθορίζει ο υπόλογος. Ο υπόλογος [...] καταθέτει ότι τις βάρδιες και όλες τις συναφείς εργασίες ρυθμίζει αυτός.

Οι ανωτέρω καταθέσεις των μαρτύρων των καταγγελλόντων ενισχύονται από την από 1.4.2002 ανακοίνωση του Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος» (σχ.9 στο από 7-5-2007 υπόμνημα των καταγγελλόντων), στην οποία το Σωματείο εμφανίζεται να καθορίζει αυτό τις βάρδιες, αναφερομένου σε αυτή ότι: *«αν είχαμε ενημέρωση ότι η αγορά θα ήταν ανοικτή και παρόλα αυτά εμείς δεν θα είχαμε πόστες, τότε δικαιολογημένα να υπήρχαν παράπονα»*. Επίσης από την από 28.3.2002 ανακοίνωση του ίδιου Σωματείου (σχ.6 στο ως άνω υπόμνημα των καταγγελλόντων), όπου αναφέρεται ότι: *«αυτή η απόφαση είχε ανακοινωθεί στο Σωματείο και γι' αυτό δεν υπήρχε ούτε ένας εργάτης»*, ότι *«αυτό όμως δεν σημαίνει ούτε ότι το Σωματείο πρέπει να ήταν ενήμερο, αλλ' ούτε ότι είχε την πρόθεση να μην έχει την παροχή υπηρεσιών που τόσα χρόνια αποδίδει στο σύνολο των εμπόρων»* και ότι *«εμάς δεν μας είχε ενημερώσει κανείς και υπήρχαν παρόλα αυτά βάρδιες από τις 14:00 έως τις 22:00 και από τις 22:00 έως και 06:00 της επομένης...»*. Οι ανακοινώσεις αυτές δεν αμφισβητήθηκαν από το καταγγελλόμενο Σωματείο.

7. Η ΕΡΦΞ Αθηνών δεν έχει ορίσει τον προβλεπόμενο από το άρθρο 9 του Κανονισμού εισπράκτορα-μέλος της ομάδας ή της κατηγορίας, για την εισπραξη βάσει πενταπλοτύπων αποδείξεων θεωρημένων-από το Ι.Κ.Α., των φορτοεκφορτωτικών δικαιωμάτων και των υπέρ τρίτων προσαυξήσεων (Ι.Κ.Α., Κ.Α.Φ.Ξ. κτλ.), ούτε τηρείται το άρθρο 10 του Κανονισμού, το οποίο ρυθμίζει τον τρόπο και τα όργανα της περαιτέρω διαχείρισης των εισπραχθέντων (παράδοσή τους καθ' ημέρα σε ταμία εκλεγμένο από τα μέλη της ομάδας ή της Κατηγορίας και κατανομή τους, υπό την επίβλεψη του υπολόγου, ανά εβδομάδα βάσει συντασσομένων καταστάσεων ισομερώς σε όλους τους εργασθέντες, μετ' αφαίρεση των υπέρ τρίτων εισφορών και των λειτουργικών εξόδων της Κατηγορίας).

Σύμφωνα με την πρόεδρο της ΕΡΦΞΑ, ο ορισμός του εισπράκτορα έχει αφεθεί στον υπόλογο. Ο υπόλογος ενεργεί ο ίδιος τις εισπράξεις, επικουρούμενος από τους βοηθούς εισπράκτορες (κατάθεση υπολόγου [...]).

Σύμφωνα με παγιωμένη πρακτική, για την είσπραξη της φορτοεκφορτωτικής αμοιβής εκδίδεται σχετική απόδειξη στο όνομα του Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος» από βιβλίο πενταπλοτύπων Αποδείξεων Εισπράξεως Φορτοεκφορτωτικών Δικαιωμάτων θεωρημένων από το Ι.Κ.Α. και φερουσών το λογότυπο αυτού. Ο υπόλογος καταθέτει το προϊόν της καθ' ημέρα είσπραξης σε τραπεζικό λογαριασμό, τηρούμενο στην «[...]» στο όνομα του Σωματείου ([...]). Από τα εισπραχθέντα ποσά το Σωματείο παρακρατεί κατά εβδομάδα (συνήθως κάθε Πέμπτη) τις εργοδοτικές και τις εργατικές εισφορές που αναλογούν υπέρ των ασφαλιστικών οργανισμών και λογαριασμών (Ι.Κ.Α., Κεφ. Αποζ. Φορτοεκφορτωτών Ξηράς κλπ.) και τις αποδίδει στους οργανισμούς αυτούς. Κατόπιν παρακρατεί τις τακτικές και τις έκτακτες εισφορές των εργαζομένων και το υπόλοιπο, η εργατική αμοιβή, διανέμεται ισομερώς μεταξύ των εργασθέντων εργατών-φορτοεκφορτωτών.

Την ανάμειξή του στην είσπραξη και κατανομή των φορτοεκφορτωτικών δικαιωμάτων δέχεται και το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος», υπό την έννοια όμως ότι διαμεσολαβεί απλώς ως εκπρόσωπος των μελών του και ως εντολοδόχος του Ι.Κ.Α. (έτσι και οι εγκύκλιοι Ε 5696/ΠΟΛ 327/20-8-1975 και Ε 3568/2810/672 ΠΟΛ 2-6-1987 Υπουργ. Οικονομικών).

Σημειώνεται εις το σημείο αυτό, ότι σύμφωνα με το άρθρο 58 του Κανονισμού Ασφάλισης Ι.Κ.Α. (ΦΕΚ Β'816/7-12-1965), *«Οι κατά νόμον εισφορές για την ασφάλιση των εργατών φορτοεκφορτωτών των εφοδιασμένων δια νομίμων βιβλιαρίων επαγγελματικής ταυτότητας φορτοεκφορτωτών και ανηκόντων σε αναγνωρισμένα Σωματεία, των οποίων οι διοικήσεις μεσολαβούν εις την είσπραξη της αμοιβής των μελών τους, για την υπ' αυτών παρεχόμενη εργασία εισπράττονται και καταβάλλονται εις το Ίδρυμα παρά των διοικήσεων των ως άνω Σωματείων. Προς τούτο οι ανωτέρω διοικήσεις ενεργούσες ως εντελοδόχοι του Ίδρύματος και για λογαριασμό αυτού ως δικαιούχου των εισπραττομένων, υποχρεούνται όπως κρατούν: α) την εργοδοτική μερίδα της ασφαλιστικής εισφοράς των παρά των φορτοπαραληπτών των εμπορευμάτων ή ειδών, εισπραττομένων υπ' αυτών δικαιωμάτων προσαυξημένων κατά το ποσοστό της εργοδοτικής εισφοράς ...και β) την εργατική μερίδα της ασφαλιστικής εισφοράς εκ της υπ' αυτών καταβαλλομένης εις τα μέλη του Σωματείου αμοιβής και αποδίδουν στο Ίδρυμα εντός...».*

8. Κατά το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, η αμοιβή των απασχολουμένων στις φορτοεκφορτώσεις εργατών καθορίζεται με απόφαση της οικείας ΕΡΦΞ, εγκρινόμενη από τον Υπουργό Εργασίας (ήδη Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας). Σύμφωνα με προφορικές δηλώσεις μελών της ΕΡΦΞΑ και τις σχετικές αποφάσεις της, αυτή αποφασίζει και ο Υπουργός εγκρίνει κάθε χρόνο ανελαστική ποσοστιαία αύξηση του τιμολογίου περίπου 2 μονάδων υπέρ τον πληθωρισμό. Για το έτος 2004 αποφασίστηκε αύξηση 5% και για το έτος 2005 4,5%. Το τιμολόγιο κάθε έτους προκύπτει από τις συνεχείς αυξήσεις επί του αρχικού τιμολογίου της Επιτροπής πριν από 40 περίπου χρόνια.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έρευνα της Γ.Δ.Α, το τιμολόγιο των υπηρεσιών στη Λαχαναγορά Αθηνών για το έτος 2005 και μετά την αύξηση του 4,5% έχει ως εξής

(στην τελική τιμή περιλαμβάνονται οι προσαυξήσεις άδειας και εργοδοτικών και εργατικών εισφορών):

A/A	Είδος Εμπορεύματος	Τελική Τιμή σε Ευρώ
1	Πατάτες σε σάκους βάρους μέχρι 70-80 κιλά	0,47
2	Κρεμμύδια σε σάκους βάρους μέχρι 70-80 κιλά	0,37
3	Κάστανα ανεξαρτήτως συσκευασίας (συνήθως 10-30 κιλά)	0,37
4	Τελάρα δίσειρα (ντομάτες, πορτοκάλια, μήλα κ.α. συνήθως 8-15 κιλά)	0,25
5	Τελάρα εξαγωγής μονά (μιας σειράς) (φράουλες, ροδάκινα κ.α. συνήθως 2-6 κιλά)	0,21
6	Καφάσια ή κλούβες (συνήθως 18-30 κιλά)	0,35
7	Λαχανικά σε σακούλες νάιλον (συνήθως 40-50 κιλά)	0,31
8	Δέματα, μάτσα γενικώς (χόρτα, αντίδια κ.α., συνήθως 25-30 κιλά)	0,21
9	Μπανάνες σε κουτιά (21-23 κιλά)	0,35
10	Λαχανικά-χορταρικά σε τελάρα (συνήθως 40-50 κιλά)	0,35
11	Εκφόρτωση χύδην γενικώς ο τόνος (πεπόνια, καρπούζια, μήλα κ.α.)	18,51

Η τιμολόγηση των υπηρεσιών φορτοεκφορτώσεων γίνεται δηλαδή βάσει της συσκευασίας και του είδους του εμπορεύματος, πράγμα που καταλήγει σε μια μη εύλογη χρέωση για τις σχετικές υπηρεσίες .

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι η φορτοεκφόρτωση ενός σάκου 70 κιλών πατάτας χρεώνεται με 0,47 ευρώ ενώ η φορτοεκφόρτωση ενός σάκου 70 κιλών κρεμμυδιών χρεώνεται με 0,37 ευρώ. Το ίδιο συμβαίνει και όσον αφορά στη μεταφορά προϊόντων σε κλούβες 18-30 κιλών τα οποία τιμολογούνται στα 0,35 ευρώ, ενώ τα λαχανικά σε σάκους νάιλον 40-50 κιλών τιμολογούνται στα 0,31 ευρώ. Επίσης η φορτοεκφόρτωση μιας κούτας με μπανάνες 21-23 κιλά στοιχίζει 0,35 ευρώ, ενώ 40-50 κιλών λαχανικών 0,31 ευρώ κ.ο.κ.

Το πρόβλημα που προκύπτει από την τιμολόγηση ανά συσκευασία και είδος εμπορεύματος και το συνακόλουθο μη εύλογο των χρεώσεων αναγνωρίζεται και από τους ίδιους τους φορτοεκφορτωτές, όπως προκύπτει από πρακτικά συνεδριάσεων της ΕΡΦΞ Αθηνών, που βρίσκονται στο φάκελο της υπόθεσης. Συγκεκριμένα, από το υπ' αρ. 15/20-7-2005 πρακτικό συνεδριάσεως της ΕΡΦΞΑ (συνημ. στο σχ. 8 του φακέλου), καθίσταται σαφές ότι οι φορτοεκφορτωτές της Λαχαναγοράς ρητώς αναγνωρίζουν την ανάγκη αναπροσαρμογής του τρόπου τιμολόγησης, με κατάργηση του είδους του προϊόντος ως κριτηρίου για την τιμολόγηση, ενώ με το υπ' αρ. 7/10-3-2006 πρακτικό συνεδριάσεως της ΕΡΦΞΑ (συνημ. στο σχ. 10 του φακέλου), έγινε αποδεκτή από αυτήν πρόταση του υπολόγου της «Κατηγορίας Ένωση ο Αγ. Γεράσιμος», υποβληθείσα πριν από την κρινόμενη καταγγελία, για αναπροσαρμογή και κωδικοποίηση του ισχύοντος τιμολογίου, με μόνο κριτήριο τις συσκευασίες και τα κιλά, αφού θεωρείται ότι με αυτή την αναπροσαρμογή θα επέλθει μείωση των φορτοεκφορτωτικών δικαιωμάτων κατά 10% έως 30% .

Σημειώνεται τέλος ότι δεν υπάρχει τιμολόγηση για φορτοεκφόρτωση παλέτας με CLARK, παρόλο που αυτός αποτελεί το σύγχρονο τρόπο φορτοεκφόρτωσης που χρησιμοποιείται συνεχώς και περισσότερο στις φορτοεκφορτώσεις (ανωτέρω παρ. IV.3).

Εξάλλου το τιμολόγιο των υπηρεσιών στη Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης για το έτος 2005 και μετά την αύξηση του 4,5% έχει ως εξής (στην τελική τιμή δεν περιλαμβάνονται οι προσαυξήσεις άδειας και εργοδοτικών και εργατικών εισφορών):

Α/Α	Είδος Εμπορεύματος	Αρχική Τιμή σε Ευρώ
1	Τελάρα εξαγωγής μονά (μιας σειράς) (4 1/2-8 κιλά)	0,08
2	Τελάρα εμπορικά (δίσειρα) (12-20 κιλά)	0,103
3	Κλούβες (συνήθως 22-30 κιλά)	0,161
4	Σακιά λεμόνια, μελιτζάνες, καρότα (15-25 κιλά)	0,148
5	Χορταρικά σε τελάρο (γύρω στα 25 κιλά)	0,161
6	Δέματα, μάτσο (15-20 κιλά)	0,08
7	Χαρτ/τια μπανάνες, μελιτζάνες, πιπεριές πορτοκάλια, λεμόνια (μπανάνες 22-25 κιλά, τα άλλα 15-20 κιλά)	0,161

8	Κάστανα φασολάκια, κουνουπίδια, λάχανα (κάστανα 5-30 κιλά, τα άλλα 25-50)	0,172
9	Πατάτες ανεξαρτήτως κιλών (συνήθως 50 κιλά)	0,241
10	Κρεμμύδια ανεξαρτήτως κιλών (συνήθως 50 κιλά)	0,172
11	Καρπούζια χύμα κατά τόνο	9,260
12	Αγγούρια, πιπεριές, σάκοι νάιλον (συνήθως 18-30)	0,148

Και εδώ η τιμολόγηση των υπηρεσιών φορτοεκφορτώσεων γίνεται με βάση τη συσκευασία και το είδος του εμπορεύματος και όχι το βάρος αυτού ή κάποιο άλλο κριτήριο που λογικά θα είχε ουσιαστική σημασία στο κόστος παροχής των φορτοεκφορτωτικών υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια και εδώ, ορισμένες τιμολογήσεις δεν είναι πάντα εύλογες. Έτσι π.χ. 5 κιλά κάστανα σε σακούλα στοιχίζουν εξίσου σε φορτοεκφορτωτικά όσο 50 κιλά λάχανα και κουνουπίδια και αρκετά περισσότερο από 30 κιλά αγγούρια.

Δυνατότητα των καταγγελλομένων Σωματείων να επηρεάσουν αποφασιστικά τις οικείες ΕΡΦΕ και κατ' επέκταση τον Υπουργό Απασχόλησης κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους προς καθορισμό της τιμολόγησης των φορτοεκφορτωτικών εργασιών, δεν διαπιστώθηκε από τη διαδικασία.

9. Από τη σύγκριση των τιμολογίων αμοιβής των φορτοεκφορτωτών της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών και Θεσσαλονίκης, όπως αυτά διαμορφώθηκαν με την αύξηση 4,5% του έτους 2005 και με βάση τις αρχικές ενδείξεις- χωρίς δηλαδή να περιλαμβάνονται στις τιμές οι προσαυξήσεις άδειας και εργοδοτικών και εργατικών εισφορών, που είναι κατά νόμο ανάλογες για τους φορτοεκφορτωτές και των δύο αγορών και επιβαρύνουν την αρχική τιμή κατά 95% περίπου- προκύπτει ότι οι υπηρεσίες φορτοεκφόρτωσης στη Λαχαναγορά Αθηνών είναι ακριβότερες κατά 6-23,5%, ή 13,4% κατά μέσο όρο περίπου.

Από τα στοιχεία του φακέλου δεν είναι δυνατόν να διακριβωθεί ασφαλώς αν οι χρεώσεις στις αγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης είναι υπέρμετρες ή όχι. Τούτο αφ' ενός διότι τα διαθέσιμα προς κρίση στοιχεία τιμολογίων αφορούν μόνο τέσσερις λαχαναγορές, από το σύνολο των δραστηριοποιούμενων στην χώρα, ήτοι τις αγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης και τις αγορές της Καβάλας και της Λάρισας και, αφ' ετέρου, διότι οι υφιστάμενες ιδιαιτερότητες των τιμολογίων ανά αγορά (κατηγοριοποιήσεις ανά εμπόρευμα και συσκευασία στις αγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης, συσκευασία ανά χιλιόγραμμο ή τόνο, ήτοι σε συνάρτηση και με το βάρος στις αγορές Καβάλας και Λάρισας) δεν καθιστούν ασφαλή την άμεση σύγκριση των χρεώσεων. Αν επιχειρηθεί μία αναγωγή των χρεώσεων σε τιμή ανά τόνο (βλ. την υπ' αρ. πρωτ. 225/8-3-2007 έκθεση της Τριμελούς Επιτροπής, σελ. 12 και τον εκεί

συγκριτικό πίνακα), για τις αγορές Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Καβάλας δεν προκύπτει σαφώς ότι ο τιμοκατάλογος της Καβάλας είναι φθηνότερος στο σύνολό του σε σύγκριση με τους τιμοκαταλόγους των αγορών της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Από την ίδια ανάλυση προκύπτει ότι το τιμολόγιο που εφαρμόζεται στην αγορά της Λάρισας είναι σαφώς φθηνότερο σε σχέση με το εφαρμοζόμενο στις άλλες τρεις λαχαναγορές. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η απλή σύγκριση των εφαρμοζόμενων τιμολογίων, χωρίς γνώση και ανάλυση των συνθηκών λειτουργίας των συγκεκριμένων αγορών, δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής για την εξαγωγή ασφαλούς κρίσης σε σχέση με το επίπεδο των τιμών.

Από την επεξεργασία των διαθέσιμων στοιχείων, ως μόνο σαφές συμπέρασμα προκύπτει, ότι εντός της Επικράτειας λειτουργούν αγορές με βάση τιμολόγησης τα χιλιόγραμμα ή/και τη συσκευασία των εμπορευμάτων, χωρίς διαφοροποιήσεις ανά προϊόν, όπως συμβαίνει στις Λαχαναγορές Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

10. Όσον αφορά τον όγκο και την προέλευση των εμπορευμάτων που διακινούνται από την Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών, τα ετήσια δελτία λαχανικών και φρούτων των ετών 2003 και 2004 που παρασχέθηκαν από τον Οργανισμό Κεντρικής Αγοράς Αθηνών Α.Ε. καταδεικνύουν τα εξής:

(σε τόνους)	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΩΝ
ΛΑΧΑΝΙΚΑ 2003	132.226,1	24.471,0	18,5%
ΛΑΧΑΝΙΚΑ 2004	97.599,5	7.250,1	7,4%
ΦΡΟΥΤΑ 2003	117.785,6	19.821,5	16,8%
ΦΡΟΥΤΑ 2004	88.923,6	19.221,6	21,6%

Στη Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών, διακινείται όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, στοιχεία σημαντικός όγκος εμπορευμάτων. Συγκεκριμένα το έτος 2003 διακινήθηκαν 250.011,7 τόνοι και το έτος 2004 186.523,1 τόνοι εμπορευμάτων, ποσοστό 17,70% και 14%, από τα οποία αντιστοίχως αφορούν εισαγόμενα προϊόντα, χωρίς όμως να προκύπτει, σε σχέση με τα εισαγόμενα προϊόντα, η χώρα προέλευσής τους ούτε συνεπώς αν προέρχονται από κράτος ή κράτη-μέλη της κοινής αγοράς και κατά ποίο ποσοστό.

Σημειώνεται ότι για την Κεντρική Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης δεν υπάρχουν στο φάκελο τη υπόθεσης στοιχεία σχετικά με τον όγκο των ελληνικών και εισαγόμενων προϊόντων που εισέρχονται από τις πύλες της.

Σύμφωνα με δηλώσεις εργαζομένων του Οργανισμού Κεντρικής Αγοράς Αθηνών Α.Ε., αλλά και όπως συνάγεται από τιμολόγια που προσκόμισαν ενδεικτικά οι καταγγέλλοντες, η Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών εξυπηρετεί τη διακίνηση οπωρολαχανικών σε μεγάλο μέρος της Χώρας, δηλαδή πέρα από το λεκανοπέδιο

Αττικής και στην ηπειρωτική Ελλάδα, τμήμα της νησιώτικης Ελλάδας και στην Πελοπόννησο.

Στον φάκελο της υπόθεσης δεν υπάρχουν άλλα διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τον όγκο και την προέλευση οπωροκηπευτικών που διακινούνται σε πολυκαταστήματα και άλλες αγορές των περιοχών που εξυπηρετεί η Λαχαναγορά Αθηνών και γενικώς σε όλη την Επικράτεια, στοιχεία που θα ήσαν χρήσιμα για τον προσδιορισμό του ποσοστού που αντιπροσωπεύουν τα εισαγόμενα οπωροκηπευτικά προϊόντα που διακινούνται στην Λαχαναγορά Αθηνών σε σχέση με το σύνολο των εισαγομένων.

V. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 82 ΣυνθΕΚ:

«Είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και απαγορεύεται, κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός της κοινής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της.

Η κατάχρηση αυτή δύναται να συνιστάται ιδίως:

α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δικαίων τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής,

β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως επί ζημία των καταναλωτών,

γ) στην εφαρμογή ανίσων όρων επί ισοδύναμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσόμενων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό,

δ) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσόμενων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

2. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν.703/1977, όπως ισχύει:

«Απαγορεύεται η υπό μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων καταχρηστική εκμετάλλευσις της δεσποζούσης θέσεως αυτών επί του συνόλου ή μέρους της αγοράς της χώρας. Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευσις δύναται να συνίσταται ιδία:

α) εις τον άμεσον ή έμμεσον εξαναγκασμόν προς καθορισμόν είτε των τιμών αγοράς ή πωλήσεως είτε άλλων μη ευλόγων όρων συναλλαγής,

β) εις τον περιορισμό της παραγωγής, της καταναλώσεως ή της τεχνολογικής αναπτύξεως, επί ζημία των καταναλωτών,

γ) εις την εφαρμογή ανίσων όρων δι' ισοδύναμους παροχάς, ιδία εις την αδικαιολόγητην άρνησιν πωλήσεων, αγορών ή άλλων συναλλαγών, κατά τρόπον ώστε επιχειρήσεις τινές να τίθενται εις μειονεκτικήν εν τω ανταγωνισμό θέσιν,

δ) εις την εξάρτησιν της συνάψεως εκ της παρά των αντισυμβαλλομένων αποδοχής προσθέτων παροχών, ή συνάψεως προσθέτων συμβάσεων αι οποίαι, κατά την φύσιν των

ή συμφώνως προς τας εμπορικές συνηθείας, δεν συνδέονται μετά του αντικειμένου των συμβάσεων τούτων».

3. Οι ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 82 ΣυνθΕΚ και 2 του ν.703/1977 καταλαμβάνουν μόνο συμπεριφορές επιχειρήσεων και, ως εκ τούτου, είναι κρίσιμο το θέμα αν τα καταγγελλόμενα Σωματεία Φορτοεκφορτωτών συνιστούν επιχείρηση κατά την έννοια του κοινοτικού και του εθνικού δικαίου, ενόψει και υποβληθείσας ενστάσεώς τους ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων τούτων, διότι ως εκ της φύσεώς τους ως επαγγελματικών σωματείων δεν αποτελούν επιχείρηση.

4. Όπως έγινε δεκτό και με την υπ' αριθ. 367/V/2007 προδικαστική απόφαση της Επιτροπής, επιχείρηση κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού αποτελεί κάθε φορέας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, δηλαδή δραστηριότητα που συνίσταται σε προσφορά προϊόντων ή/και υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του. Ο φορέας έχει την έννοια της οποιασδήποτε φύσης μονάδας και καλύπτει κάθε συλλογή πόρων για την πραγματοποίηση οικονομικών δραστηριοτήτων. Η ύπαρξη επιχείρησης προϋποθέτει επιπλέον αυτονομία οικονομικής δράσης και συνακόλουθα πλήρη ανάληψη των οικονομικών κινδύνων που συνεπάγεται η εκάστοτε οικονομική δραστηριότητα, στην έννοια της οποίας περιλαμβάνεται κάθε δραστηριότητα που μπορεί να αναληφθεί στον ιδιωτικό τομέα ή εκείνη που βρίσκεται τουλάχιστον σε ανταγωνιστική σχέση με παρόμοια δραστηριότητα που ασκείται από ιδιωτικές επιχειρήσεις (ΕΑ 336/V/2007 και εκεί παραπομπή σε αποφάσεις ΔΕΚ). Δεν έχει σημασία αν ο φορέας έχει ή όχι κερδοσκοπικό χαρακτήρα (ΔΕΚ απόφ. C-123/83, B NIC/clair, Συλλ. 1985.391), ούτε αν επιδιώκεται οικονομικός στόχος παράλληλα προς την επίτευξη άλλου, όπως κοινωνικού, πολιτιστικού κλπ. (ΕΑ 210/III/2002) ή και αντιστρόφως.

Έτσι, ως επιχείρηση δεν αποκλείεται να χαρακτηριστεί ακόμα και επαγγελματικό σωματείο, αν καταδειχθεί ότι αυτό, παράλληλα προς την επιδίωξη πραγμάτωσης των καταστατικών σκοπών του, αναπτύσσει και οικονομική δραστηριότητα υπό την εκτεθείσα έννοια, αποτελώντας έτσι έναν αναγνωρίσιμο φορέα, στον οποίο μπορούν να καταλογισθούν αποφάσεις οικονομικού χαρακτήρα.

5. Κατά τα εκτεθέντα αμέσως ανωτέρω, βασικό χαρακτηριστικό στοιχείο ενός φορέα ως επιχείρησης, είτε κερδοσκοπικής είτε μη κερδοσκοπικής, είναι η παρουσία επενδύσεων, δηλαδή η δημιουργία κεφαλαίου. Η αγορά και συντήρηση των CLARKS από το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» (ανωτέρω παρ. IV. 3), αποτελούν επενδύσεις, οι οποίες έχουν απόδοση και οικονομικό κίνδυνο. Το Σωματείο λαμβάνει όλες τις αποφάσεις σχετικά με τις επενδύσεις αυτές (είδος και αριθμός μηχανημάτων και εργοστάσιο κατασκευής όσον αφορά την αγορά, επισκευή ή απόσυρση και συχνότητα τεχνικών ελέγχων κλπ. όσον αφορά τη συντήρηση), διαχειρίζεται τη χρηματοδότησή τους απ' ευθείας με τις εθελοντικές εισφορές των μελών του ή μέσω δανείου, αναλαμβάνει τον ενυπάρχοντα κίνδυνο και καρπούται την απόδοσή τους. Η τελευταία διανέμεται αμέσως (μέρισμα) ή εμμέσως (υψηλότερες λόγω των CLARKS αμοιβές για συγκεκριμένη εργασία ή λιγότερη προσπάθεια για συγκεκριμένες αμοιβές) τα μέλη του Σωματείου. Η ανάληψη οικονομικού κινδύνου έγκειται στο ότι η απόδοση των

CLARKS είναι εκ των προτέρων θετική, αλλά στη συνέχεια θα μπορούσε να αποδειχθεί ζημιογόνος, λ.χ. θα μπορούσε να αποδειχθεί ότι τελικώς συνέφερε η εγκατάλειψη ενός μηχανήματος και η αγορά νέου, αντί για τη συντήρησή του.

Ανάληψη οικονομικού κινδύνου, σε περίπτωση αγοράς κεφαλαιουχικού εξοπλισμού με προϊόν δανείου, συνιστά και το ενδεχόμενο μη δυνατότητας ανταπόκρισης στην καταβολή των χρεωλυτικών δόσεων του δανείου ή των δόσεων του τιμήματος σε περίπτωση αγοράς με διακανονισμό της πληρωμής, με τις εντεύθεν δυσμενείς οικονομικές συνέπειες.

Κατά συνέπεια, αφού διενεργεί επενδύσεις, το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» συμπεριφέρεται ως επιχείρηση, έστω και μη κερδοσκοπική, και εμπίπτει επομένως στον έλεγχο της Επιτροπής Ανταγωνισμού για παράβαση των άρθρων 82 ΣυνθΕΚ ή/και 2 του Ν. 703/1977.

Τούτο, διότι το Σωματείο Αγ. Γεράσιμος έχει αναλάβει στην πράξη και άλλους ρόλους στις φορτοεκφορτωτικές εργασίες της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών, που προσιδιάζουν σε επιχείρηση.

Συγκεκριμένα, όπως αναφέρθηκε διεξοδικά παραπάνω (παρ.ΙV), το Σωματείο έχει αναλάβει στην πράξη εξολοκλήρου τη διενέργεια των φορτοεκφορτώσεων σαν κανονική επιχείρηση, καθώς κανονίζει τις βάρδιες και επιλέγει το προσωπικό που θα ασχοληθεί στους εμπόρους κάθε φορά. Οι τελευταίοι δεν έχουν ευχέρεια επιλογής ως προς το προσωπικό αυτό.

Ακόμη το Σωματείο έχει ουσιαστικό έλεγχο των φορτοεκφορτωτών στους οποίους η ΕΡΦΕΑ χορηγεί επαγγελματικό βιβλιάριο καθώς η τελευταία, εκτός από τις προϋποθέσεις που αναγράφονται στο νόμο, απαιτεί να της υποβάλλεται και βεβαίωση «καταλληλότητας» του υποψηφίου από το Σωματείο, το οποίο έτσι έχει πλήρη έλεγχο τόσο των συγκεκριμένων προσώπων που θα λάβουν βιβλιάριο φορτοεκφορτωτή και θα έχουν δικαίωμα να εργαστούν στην Κεντρική Λαχαναγορά όσο και του αριθμού των φορτοεκφορτωτών που θέλουν να απασχολήσουν, όπως κάθε επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα με συγκεκριμένο κέντρο αποφάσεων.

Σημειώνεται επίσης, ότι παρόλο που το Σωματείο δεν είναι τυπικά ο εργοδότης των φορτοεκφορτωτών, αυτό εξασκεί σύμφωνα με το Καταστατικό του και εκτεταμένο πειθαρχικό έλεγχο στα μέλη του, που επεκτείνεται και σε τομείς που αρμόζουν παραδοσιακά στο διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη. Έτσι, το Καταστατικό του Σωματείου (άρθρο 9) προέβλεπε μέχρι την μετά την ερευνώμενη καταγγελία τροποποίησή του πειθαρχικές ποινές όταν ένας φορτοεκφορτωτής - «*παραβαίνει ... τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει το Σωματείο από τη σύμβαση εργασίας, απειθαρχεί προς τον αρχιεργάτη ή με υπαιτιότητα του προκαλεί φθορά στα μεταφερόμενα είδη και εμπορεύματα*», καθώς και όταν «*απουσιάζει αυθαίρετα ή αδικαιολόγητα από την εργασία του ή προσέρχεται καθυστερημένα σε αυτή...*».

Επίσης, όπως διαπιστώνεται από τα στοιχεία του φακέλου, ο υπόλογος όπως και οι εισπράκτορες είναι μέλη του Σωματείου. Δεν απεδείχθη ότι σε οποιαδήποτε περίπτωση ορίστηκε ως υπόλογος τρίτο πρόσωπο-μη μέλος του Σωματείου. Μάλιστα ο σημερινός υπόλογος [...] είναι και ταμίας του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου. Εξάλλου,

η αμοιβή του υπόλογου δεν προέρχεται από την ΕΡΦΞΑ, ενώ δεν αποδεικνύεται καταβολή μισθώματος για τη στέγασή του στα γραφεία του Σωματείου.

Περαιτέρω το Σωματείο εισπράττει τις αμοιβές και παρακρατεί και αποδίδει τις εισφορές που αναλογούν στο Ι.Κ.Α. και άλλους ασφαλιστικούς Οργανισμούς, εκδίδει πενταπλότυπες αποδείξεις στο όνομά του, διαχειρίζεται τα εισπραχθέντα αποδίδοντας τις εργοδοτικές και τις εργατικές εισφορές στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς, παρακρατεί ποσά για την κάλυψη των τακτικών και έκτακτων εξόδων του και μετά διανέμει το υπόλοιπο από τα εισπραχθέντα στους φορτοεκφορτωτές που εργάστηκαν.

Τέλος οι τραπεζικοί λογαριασμοί τηρούνται επ' ονόματι του Σωματείου και όχι της ΕΡΦΞΑ, της οποίας όργανο συνιστά ο υπόλογος που ορίζεται από αυτήν.

Από τα ανωτέρω δεδομένα, εκτιμώμενα είτε από κοινού είτε διαζευκτικώς, συνάγεται το συμπέρασμα ότι το διακριτό σχήμα που καθιερώνει ο νόμος δηλαδή ΕΡΦΞΑ-υπόλογος (ως όργανό της) ως εποπτεύουσα-ρυθμιστική αρχή αφενός και Σωματείο ως συνδικαλιστική οργάνωση αφετέρου έχει αδρανοποιηθεί. Στην πράξη το Σωματείο έχει εν πολλοίς υποκατασταθεί στις αρμοδιότητες της ΕΡΦΞΑ.

6. Προϋπόθεση εφαρμογής των άρθρων 82 ΣυνθΕΚ και 2 του ν.703/1977 είναι η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης της δεδομένης επιχείρησης στο σύνολο ή σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς και η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης.

Ειδικότερα, το άρθρο 82 ΣυνθΕΚ είναι εφαρμοστέο μόνον όταν η δεσπόζουσα θέση υπάρχει *«εντός της κοινής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της»* και η καταχρηστική εκμετάλλευσή της απαγορεύεται *«κατά το μέτρο που δύναται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών»* της κοινής αγοράς.

Σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς μπορεί να είναι και ένα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή και ένα τμήμα του κράτους-μέλους. Κριτήριο για τον χαρακτηρισμό ενός τμήματος κράτους-μέλους ως *«σημαντικού»* δεν είναι απαραίτητα η γεωγραφική έκτασή του. Ακόμα και μικρές γεωγραφικές περιοχές μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν σημαντικό τμήμα (λ.χ. τα λιμάνια), λόγω του όγκου των εμπορευμάτων που διακινούνται μέσω αυτών και της σημασίας τους σε σχέση προς το σύνολο των δραστηριοτήτων εισαγωγής στο οικείο κράτος –μέλος (ΔΕΚ C-179/1990 *Merci Convenzionali Porto di Genova*, Συλλ.1999 1-5889, σκέψη 15 κ.α.). Εξάλλου, ο επηρεασμός του διακοινοτικού εμπορίου πρέπει να είναι αισθητός. Ο αισθητός χαρακτήρας του επηρεασμού μπορεί ιδίως να εκτιμηθεί κατ' αναφορά προς το μέγεθος της σχετικής αγοράς από πλευράς όγκου των διακινούμενων μέσω αυτής κοινοτικών προϊόντων (βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αρ. 2004/c 101/07 *«Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την έννοια του επηρεασμού του εμπορίου των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης»*, παρ. 98).

Από τα ανωτέρω συνάγεται, ότι απαραίτητο στοιχείο για να κριθεί αν τμήμα της κοινής αγοράς είναι σημαντικό και ιδίως αν η καταχρηστική συμπεριφορά δεδομένης επιχείρησης επηρεάζει αισθητώς το διακοινοτικό εμπόριο, είναι ο όγκος των κοινοτικών προϊόντων που διακινούνται στο τμήμα αυτό, με βάση τον οποίο και σε σύγκριση με το σύνολο των διακινούμενων στην Επικράτεια εμπορευμάτων να μπορεί να γίνει η σχετική διακρίβωση.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών παρά την περιορισμένη εδαφική έκτασή της θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς με βάση τον όγκο των κοινοτικών προϊόντων που διακινούνται μέσω αυτής, πλην τα διαθέσιμα στοιχεία δεν είναι επαρκή για την εξαγωγή σχετικών συμπερασμάτων, κυρίως διότι, όπως προαναφέρθηκε (παρ. IV.10), δεν προκύπτει από αυτά, σε σχέση με τα εισαγόμενα οπωροκηπευτικά προϊόντα που διακινούνται από τη Λαχαναγορά, αν τα εισαγόμενα αυτά προϊόντα προέρχονται από κράτος-μέλος ή κράτη-μέλη της κοινής αγοράς και κατά ποιο ποσοστό, σε τρόπο ώστε να μη μπορεί να γίνει λόγος για αισθητό επηρεασμό του διακοινοτικού εμπορίου εντός σημαντικού τμήματος της κοινής αγοράς.

Κατά συνέπεια, στην κρινόμενη περίπτωση δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής το άρθρο 82 ΣυνθΕΚ.

7. Κατόπιν τούτου εξετάζεται περαιτέρω η τυχόν παράβαση του άρθρου 2 του ν.703/77. Όπως προαναφέρθηκε, προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου τούτου είναι η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης στο σύνολο ή μέρος της σχετικής αγοράς και η καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης.

Η διερεύνηση της ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης προϋποθέτει τον προσδιορισμό της σχετικής αγοράς. Όπως αναφέρθηκε ήδη ανωτέρω, η μία σχετική αγορά είναι οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες στη Λαχαναγορά Αθηνών (και η άλλη οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες στη Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης).

Δεδομένου ότι στην ανωτέρω σχετική αγορά παροχής φορτοεκφορτωτικών υπηρεσιών δεν υφίσταται άλλη επιχείρηση, η οποία παρέχει τέτοιου είδους υπηρεσίες, το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» κατέχει εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση στην αγορά αυτή και, ως εκ τούτου, μπορούν να εμπίπτουν οι ενέργειές του στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 του ν.703/77.

Προσέτι, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, οι φορτοεκφορτωτικές εργασίες ξηράς, εφόσον πραγματοποιούνται σε χώρους κοινής χρήσεως, διενεργούνται αποκλειστικά από εργάτες που είναι εφοδιασμένοι με επαγγελματικό βιβλιάριο φορτοεκφορτωτή ξηράς. Ως χώροι κοινής χρήσης για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας θεωρούνται και οι χώροι ή τα καταστήματα των αγορών χονδρικής πώλησης λαχανικών, οπώρων ή σφαγίων, έστω και αν την χρήση αυτών έχουν ιδιότητες. Συνεπώς, φορτοεκφορτωτικές εργασίες στους χώρους της Λαχαναγοράς Αθηνών διενεργούνται αποκλειστικά και μόνον από το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος», δια των επαγγελματιών φορτοεκφορτωτών που στο σύνολο τους και οπωσδήποτε στην πλειονότητά τους είναι μέλη του και αυτό προεπιλέγει.

Μάλιστα, δεν υπάρχει η δυνατότητα να διενεργούν υπάλληλοι στις ιδιωτικές επιχειρήσεις των εμπόρων φορτοεκφορτώσεις για τις αντίστοιχες επιχειρήσεις στις οποίες απασχολούνται καθώς η σχετική πρόβλεψη στο άρθρο 1 παρ. 7 του Ν.Δ. 1254/49, όπως ισχύει, αφορά όπως προαναφέρθηκε (ανωτέρω παρ.ΙΙ.2), σε επιχειρήσεις λειτουργούσες εκτός των Κεντρικών Αγορών .

Η ως άνω περιγραφείσα ελληνική νομοθεσία όπως εφαρμόζεται από την ΕΡΦΞΑ παρέχει στα μέλη του Σωματείου αποκλειστικό δικαίωμα φορτοεκφόρτωσης των

προϊόντων στη Λαχαναγορά, εξαλείφοντας τη δυνατότητα σε οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση ή φυσικό πρόσωπο να δραστηριοποιηθεί στον συγκεκριμένο τομέα παροχής υπηρεσιών.

Η χορήγηση του αποκλειστικού αυτού δικαιώματος προσδίδει στο Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» **μονοπωλιακή** θέση στη σχετική αγορά. Κατά πάγια δε νομολογία του ΔΕΚ, η ύπαρξη μονοπωλίου από το νόμο αρκεί για να χαρακτηρίσει την επιχείρηση ως δεσπόζουσα κατά την έννοια του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ (ΔΕΚ C-6/73 Commercial Solvents, Συλλ.1974. 223,C-260/89 ΕΡΤ, Συλλ.1991.I-2925 κ.α.), επομένως και κατά την έννοια του ομοίου περιεχομένου εν προκειμένω άρθρου 2 του ν.703/77.

8. Το γεγονός και μόνο της δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης δια της χορηγήσεως αποκλειστικών δικαιωμάτων δεν είναι αυτό καθαυτό ασυμβίβαστο με το άρθρο 82 της Συνθήκης και το άρθρο 2 των ν.703/77 (πρβλ. ΔΕΚ C-179/90, *Merci Convenzionali Porto di Genova*, Συλλ.1991. I-5889, ΔΕΚ C-41/90, *Hoefner and Elser v. Macrotron GmbH*, Συλλ.1991 I-1979). Εάν ωστόσο η άσκηση του αποκλειστικού δικαιώματος «οδηγεί αναγκαστικά» ή «ευνοεί» ή «ενθαρρύνει» την επιχείρηση στην καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχει, η συμπεριφορά της αυτή αντιβαίνει στο άρθρο 82 ΣυνθΕΚ και στο άρθρο 2 του ν.703/77 (πρβλ. τις αυτές ως άνω αποφάσεις ΔΕΚ).

Μάλιστα δε, στην ανωτέρω υπόθεση *Merci Convenzionali Porto di Genova* το ΔΕΚ διευκρίνισε ότι μια δεσπόζουσα επιχείρηση παραβαίνει τις απαγορεύσεις και του άρθρου 82 ΣυνθΕΚ «*όταν η άσκηση και μόνο των αποκλειστικών δικαιωμάτων που έχουν χορηγηθεί στην οικεία επιχείρηση την άγει σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσεώς της ή όταν τα δικαιώματα αυτά είναι ικανά να δημιουργήσουν μια τέτοια κατάσταση, που οδηγεί εκ των πραγμάτων την επιχείρηση αυτή σε τέτοια καταχρηστική συμπεριφορά*» (σκέψη 17 με περαιτέρω παραπομπές).

Περαιτέρω, σύμφωνα με την ίδια απόφαση «*τέτοια καταχρηστική συμπεριφορά υπάρχει ιδίως όταν επιβάλλονται στον ζητούντα τις οικείες υπηρεσίες μη δίκαιες τιμές αγοράς και άλλοι μη δίκαιοι όροι συναλλαγής* (σκέψη 18)..., πράγμα που το Δικαστήριο θεώρησε ότι συμβαίνει όταν «*οι επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούνται ... αποκλειστικά δικαιώματα άγονται, γι' αυτόν τον λόγο, είτε στο να απαιτούν αμοιβή για υπηρεσίες μη αιτηθείσες, είτε στο να χρεώνουν δυσανάλογες τιμές ...*» (σκέψη 19). Τα ανωτέρω ισχύουν και ως προς το άρθρο 2 του ν.703/77, το οποίο επίσης απαγορεύει την επιβολή μη εύλογων, δηλονότι μη δίκαιων, όρων συναλλαγής.

Σύμφωνα με την καταγγελία, αλλά και όπως παραδέχεται το Σωματείο φορτοεκφορτωτών Αγ. Γεράσιμος, σε περίπτωση φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων από τρίτους, δηλαδή είτε άλλους, μη σωματειακούς εργάτες, είτε υπαλλήλους των επιχειρήσεων, οι φορτοεκφορτωτές απαιτούν την είσπραξη της φορτοεκφορτωτικής τους αμοιβής ανεξαρτήτως της χρησιμοποίησής τους ή όχι από τους εμπόρους της Λαχαναγοράς.

Υπό το ισχύον καθεστώς υποχρεωτικής απασχόλησης φορτοεκφορτωτών του Σωματείου, η ανάγκη διαρκούς εξασφάλισης των φορτοεκφορτωτικών εργασιών επιβάλλει την κατανομή της εργασίας τους σε τρεις βάρδιες του εικοσιτετράωρου και

την παρουσία τους στους τόπους της εργασίας και όταν δεν γίνονται φορτοεκφορτωτικές εργασίες, έτσι ώστε να είναι έτοιμοι να αναλάβουν εργασία ανάλογα με τις εκάστοτε προκύπτουσες ανάγκες. Σύμφωνα με διατάξεις του εργατικού δικαίου, η περίπτωση γνήσιας ετοιμότητας μπορεί να δικαιολογήσει το δικαίωμα αμοιβής (Καποδίστριας, ΕρμΑΚ. 648 αριθ.129-134, ΑΠ 1177/99 κ.α.). Ωστόσο, η απαίτηση είσπραξης από το Σωματείο ολόκληρης της φορτοεκφορτωτικής αμοιβής για εργασία που δεν παρασχέθηκε από τους φορτοεκφορτωτές των σωματείων, αλλά από άλλους εργαζομένους, δεν είναι εύλογη, κατά μείζονα λόγο όταν απαιτείται η αμοιβή ακόμη και σε περιπτώσεις που λόγω φόρτου εργασίας σε ώρες αιχμής οι φορτοεκφορτωτές δεν επαρκούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, όπως συμβαίνει με τους φορτοεκφορτωτές του καταγγελλόμενου Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος» (ανωτ. παρ. IV.4).

Επίσης, στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει αμφιβολία ως προς το γεγονός ότι το τιμολόγιο φορτοεκφορτώσεων στην Λαχαναγορά Αθηνών είναι ανελαστικό και μη δίκαιο συγκριτικά με τις τιμές που θα επετύγχανε το συγκεκριμένο Σωματείο εάν βρισκόταν σε συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Απόδειξη αυτού αποτελεί το γεγονός της ανελαστικής αύξησης υπεράνω του πληθωρισμού κάθε χρόνο των τιμολογίων (4,5 % για το 2005) επί του αρχικά οριζόμενου τιμολογίου πριν από περίπου σαράντα (40) χρόνια, όταν δεν υπήρχαν τα σημερινά μέσα μεταφοράς (κλαρκ κτλ.) και ίσχυαν διαφορετικές συσκευασίες. Πραγματικά, και μόνο οι χρεώσεις με κριτήριο παρωχημένες συσκευασίες καθιστούν μη εύλογη την ισχύουσα τιμολόγηση καθώς οι σημερινές οικογενειακές συσκευασίες είναι τελείως διαφορετικές από τα παλιά ξύλινα τελάρα και τα σακιά και τις κλούβες πολλών κιλών του παρελθόντος, όπως δέχεται και το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» (ανωτ. παρ. IV.8).

Ωσαύτως, η τιμολόγηση των φορτοεκφορτωτικών υπηρεσιών είναι αυθαίρετη και έτσι μη εύλογη καθώς γίνεται με βάση τη συσκευασία ή και το είδος του εμπορεύματος και όχι το βάρος ή άλλο κριτήριο που λογικά θα είχε ουσιαστική σημασία στο κόστος παροχής των σχετικών υπηρεσιών.

Ως εκ τούτου, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» επιβάλλει μη εύλογους όρους τιμολόγησης, καταχρώμενο έτσι τη δεσπίζουσα θέση του στην αγορά των φορτοεκφορτωτικών υπηρεσιών στην Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών. Και να μεν η τιμολόγηση των υπηρεσιών αυτών γίνεται με απόφαση της ΕΡΦΞΑ εγκρινόμενη από τον αρμόδιο Υπουργό, αναγομένης μάλιστα σε ποινικό αδίκημα της μη τήρησής της (αρθρ. 10 Ν.Δ. 1254/49, αρθρ.14 του Κανονισμού Φορτοεκφορτώσεων Ξηράς Αθηνών), πλην αυτό δεν αναιρεί το συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά του Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος» να απαιτεί τις μη εύλογες αμοιβές (καθώς και αμοιβές για υπηρεσίες μη αιτηθείσες) συνιστά κατάχρηση της δεσπίζουσας θέσης του στην Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών, η οποία διευκολύνεται και συντηρείται από την εθνική νομοθεσία, όπως αυτή εφαρμόζεται από την ΕΡΦΞΑ, με τη δημιουργία της μονοπωλιακής θέσης του στη Λαχαναγορά και με τη μη αλλαγή του αναχρονιστικού τρόπου τιμολόγησης των φορτοεκφορτωτικών υπηρεσιών (βλ. αντί άλλων αποφ. ΔΕΚ C-198/01 CIF, Συλλ.2003 I-8055 σκέψη 56). Είναι ενδεικτικό εν προκειμένω, ότι το

Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» είχε τη δυνατότητα μονομερούς μείωσης των αμοιβών, κάτι που ασφαλώς θα έπραττε υπό συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, όπως προκύπτει από τις υπ' αριθ. 135/30-10-2003 και 69/27-1-2002 Ανακοινώσεις του προς τον Σύνδεσμο Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών (σχετ.1 και 3 στο από 7-5-2007 υπόμνημα των καταγγελλόντων), όπου αναφέρεται, αντιστοίχως, ότι «Σας ενημερώνουμε ότι η διοίκηση του σωματείου μας στη συνεδρίαση της 24/10/2003 αποφάσισε την μείωση της τιμής της πατάτας κάτω των 25 κιλών από 0,47 σε 0,38 αυστηρά μόνο από 3-11-2003 έως 31-12-2003» και ότι «Σας ενημερώνουμε ότι η διοίκηση του σωματείου μας αποφάσισε την μείωση της τιμής της πατάτας κάτω των 25 κιλών από 0,45 σε 0,37 αυστηρά και μόνο για την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων».

Συμπερασματικά, το Σωματείο Φορτοεκφορτωτών «Αγ. Γεράσιμος» κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά υπηρεσιών φορτοεκφόρτωσης στην Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών, την οποία εκμεταλλεύεται καταχρηστικά με την επιβολή μη εύλογων όρων συναλλαγής, κατά παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού.

Αντιθέτως, όσον αφορά την Κεντρική Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να στοιχειοθετήσουν παράβαση εκ μέρους του εκεί δραστηριοποιούμενου Σωματείου.

9. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 περ. ζ της ΣυνθΕΚ «Για τους σκοπούς του άρθρου 2, η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει, σύμφωνα με τους όρους και με το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη: α)..., ζ) ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό μέσα στη εσωτερική αγορά».

Σύμφωνα με το άρθρο 10 της ΣυνθΕΚ «1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο κατάλληλο να εξασφαλίσει την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα συνθήκη ή προκύπτουν από πράξεις των οργάνων της Κοινότητας. Διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκτέλεση της αποστολής της. 2. Απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της παρούσας συνθήκης».

Το άρθρο 86 ΣυνθΕΚ, το οποίο απευθύνεται ομοίως στα κράτη-μέλη, ορίζει:

«1. Τα κράτη-μέλη δεν θεσπίζουν, ούτε διατηρούν μέτρα αντίθετα προς τους κανόνες της παρούσας Συνθήκης, ιδίως προς εκείνους των άρθρων 12 και 81-89, ως προς τις δημόσιες επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα.

2. Οι επιχειρήσεις που είναι επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου υπόκεινται στους κανόνες ανταγωνισμού, κατά το μέτρο που η εφαρμογή των κανόνων αυτών δεν εμποδίζει οικονομικά ή πραγματικά την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που τους έχει ανατεθεί. Η ανάπτυξη των συναλλαγών δεν πρέπει να επηρεάζεται σε βαθμό ο οποίος θα αντέκλειτο προς το συμφέρον της Κοινότητας.

3. Η Επιτροπή μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου και απευθύνει, εφόσον είναι ανάγκη, κατάλληλες οδηγίες ή αποφάσεις προς τα κράτη μέλη».

Στην θεωρία του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού (βλ. ενδεικτικά V. Korah, An Introductory Guide to EC Law and Practice, Hart Publishing, 2004, σ.183επ.) γίνεται δεκτό ότι, όταν πρόκειται για κρατικά μέτρα που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό κατά παράβαση του άρθρου 3 παρ. 1 της Συνθήκης, το άρθρο 10 της Συνθήκης εφαρμόζεται, κατά περίπτωση σε συνδυασμό με τα άρθρα 81 ή 82 της Συνθήκης. Το δε άρθρο 86 παρ. 1 της Συνθήκης, το οποίο αναφέρεται σε επιχειρήσεις, στις οποίες χορηγούν τα κράτη μέλη αποκλειστικά ή ειδικά δικαιώματα, θεωρείται ως ειδικότερη περίπτωση του άρθρου 10 της Συνθήκης. Επομένως το άρθρο 86 Συνθήκης, όπως και εξ αυτού προκύπτει, εφαρμόζεται σε περιπτώσεις μέτρων που εξωθούν ή διευκολύνουν τις επιχειρήσεις σε συμπεριφορές αντιβαίνουσες στο κοινοτικό δίκαιο, ιδίως στα άρθρα 81 και 82 Συνθήκης.

Περαιτέρω όπως δέχθηκε το ΔΕΚ στην απόφασή του επί της υποθέσεως CIF (C-198/01 *Conorzio Industrie Fiammiferi v. Autorita Garante della Concorenza e del Mercato*, Συλλ.2003. I-8055, σκέψη 48), *«μολονότι είναι αληθές ότι τα άρθρα 81 και 82 Συνθήκης, αυτά καθ' εαυτά, ρυθμίζουν αποκλειστικά συμπεριφορά των επιχειρήσεων και δεν αφορούν τα θεσπιζόμενα από τα κράτη μέλη νομοθετικά ή κανονιστικά μέτρα, ωστόσο, τα άρθρα αυτά, σε συνδυασμό προς το άρθρο 10 της Συνθήκης, επιβάλλουν στα κράτη μέλη να μη θεσπίζουν ή διατηρούν σε ισχύ μέτρα, έστω και νομοθετικής ή κανονιστικής φύσεως, δυνάμει να εξουδετερώσουν την πρακτική αποτελεσματικότητα των εφαρμοστέων επί επιχειρήσεων κανόνων ανταγωνισμού».*

Επίσης, σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΔΕΚ (η ανωτέρω υπόθεση CIF κ.α.), η υπεροχή του κοινοτικού δικαίου επιβάλλει να μην εφαρμοστεί οποιαδήποτε διάταξη εθνικού δικαίου αντίθετη προς κοινοτική διάταξη, ανεξαρτήτως αν αυτή είναι προγενέστερη ή μεταγενέστερη της κοινοτικής. Αυτό το καθήκον να μην εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία που είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο εναπόκειται όχι μόνο στα εθνικά δικαστήρια αλλά και σε όλα τα κρατικά όργανα, περιλαμβανομένων των διοικητικών αρχών, πράγμα που συνεπάγεται, ενδεχομένως, την υποχρέωση να ληφθεί κάθε μέτρο που να διευκολύνει την ανάπτυξη της πλήρους αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου (βλ. και ΔΕΚ 48/71, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ.1972-1973 σκ.7).

Περαιτέρω δε το ΔΕΚ στην ανωτέρω απόφασή του CIF επεσήμανε (σκ.5), ότι *«ελάχιστα ενδιαφέρει το ότι, στην περίπτωση κατά την οποία η εθνική νομοθεσία επιβάλλει στις επιχειρήσεις να υιοθετούν συμπεριφορές θίγουσες τον ανταγωνισμό, η παράβαση των άρθρων 81 Συνθήκης και 82 Συνθήκης δεν μπορεί επίσης να προσάπτεται σε αυτές. Πράγματι, οι υποχρεώσεις που βαρύνουν τα κράτη μέλη βάσει των άρθρων 3, παράγραφος 1 στοιχείο ζ' Συνθήκης, 10 Συνθήκης, 81 Συνθήκης και 82 Συνθήκης που είναι χωριστές εκείνων που απορρέουν για τις επιχειρήσεις από τα άρθρα 81 Συνθήκης και 82 Συνθήκης, εξακολουθούν να υφίστανται, οπότε η εθνική αρχή ανταγωνισμού έχει την υποχρέωση να μην εφαρμόζει το εθνικό μέτρο για το οποίο γίνεται λόγος».*

Κατά συνέπεια, και οι εθνικές διοικητικές αρχές έχουν το καθήκον να μην εφαρμόζουν την εθνική νομοθεσία που είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο και να λαμβάνουν τα μέτρα που διευκολύνουν την ανάπτυξη της πλήρους αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, στο πλαίσιο έρευνάς της σχετικά με τη

συμπεριφορά των επιχειρήσεων, μπορεί να διαπιστώσει ότι ένα εθνικό μέτρο είναι αντίθετο προς διατάξεις της ΣυνθΕΚ και να μην εφαρμόσει το μέτρο αυτό.

10. Στην εξεταζόμενη υπόθεση η Ε.Α. συμπεραίνει τα εξής:

α) Η πρακτική του Σωματείου «Αγ. Γεράσιμος» να επεμβαίνει στην προεπιλογή των φορτοεκφορτωτών που πρόκειται να αποκτήσουν βιβλιάριο από την ΕΡΦΞΑ εξωθεί λογικά τους επαγγελματίες να συμμετάσχουν στο συγκεκριμένο υφιστάμενο Σωματείο. Η πρακτική αυτή περιορίζει την παραγωγή στη σχετική γεωγραφική αγορά της παροχής φορτοεκφορτωτικών εργασιών, αφού δυσχεραίνεται αν μη αποκλείεται η δημιουργία και λειτουργία άλλου τέτοιου σωματείου ή επιχείρησης, ημεδαπής ή αλλοδαπής, προς παροχή των σχετικών υπηρεσιών.

β) Οποσδήποτε εντός της Λαχαναγοράς αποκλείεται η πρόσβαση πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενόψει της διάταξης του άρθρου 4 του Ν.Δ. 1254/49, σύμφωνα με την οποία πρώτη προϋπόθεση για να αποκτήσει κάποιος επαγγελματικό βιβλιάριο φορτοεκφορτωτή είναι να είναι Έλληνας πολίτης, η οποία είναι αντίθετη με τις διατάξεις του άρθρου 39 ΣυνθΕΚ που καθιερώνει την ελεύθερη κίνηση των εργαζομένων πολιτών της Ένωσης.

γ) Η τιμολόγηση των φορτοεκφορτωτικών εργασιών στη Λαχαναγορά Αθηνών από το υφιστάμενο Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος» είναι καταχρηστική, αφού όπως έγινε δεκτό ανωτέρω επιβάλλονται μη εύλογες τιμές παροχής των εν λόγω υπηρεσιών. Η συμπεριφορά αυτή του Σωματείου ευνοείται και επιβάλλεται στους τρίτους από την ΕΡΦΞΑ, η οποία καθορίζει με απόφαση της εγκρινόμενη από τον αρμόδιο Υπουργό τη συγκεκριμένη τιμολόγηση για κάθε σχετικό χρονικό διάστημα, παρεμποδίζοντας έτσι τον καθορισμό της φορτοεκφορτωτικής αμοιβής με ελεύθερη διαπραγμάτευση και τη δυνατότητα ανταγωνιστικής συμπεριφοράς.

δ) Ομοίως, η τιμολόγηση μη παρασχεθεισών φορτοεκφορτωτικών εργασιών στη Λαχαναγορά Αθηνών από το υφιστάμενο Σωματείο «Αγ. Γεράσιμος», τουλάχιστον ως προς την αξίωση αμοιβής ακόμη και σε περίπτωση μη παροχής υπηρεσιών λόγω ανεπάρκειας προσωπικού σε ώρες αιχμής.

11. Από όλα όσα έχουν προεκτεθεί, προκύπτει ότι το νομοθετικό καθεστώς λειτουργίας της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών περιέχει εν πολλοίς διατάξεις, οι οποίες δεν είναι συμβατές με τους κανόνες της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδίως προς εκείνους των άρθρων 12 και 81-89. Επομένως, η Ελληνική Δημοκρατία οφείλει να θεσπίσει τα μέτρα εκείνα που θα εξασφαλίσουν τη συμβατότητα του εθνικού νομικού καθεστώτος της Λαχαναγοράς προς τις διατάξεις της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τις διατάξεις της δευτερογενούς κοινοτικής νομοθεσίας.

Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να ληφθούν εντός εύλογης προθεσμίας, η οποία συναρτάται με την πολυπλοκότητα του ζητήματος καθώς και με την ανάγκη μη διατάραξης της εύρυθμης λειτουργίας της Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών. Έως τότε η αγορά θα λειτουργεί βάσει του ισχύοντος νομικού καθεστώτος.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, αποφασίζει τα ακόλουθα:

- Θέτει την καταγγελία στο αρχείο, ως προς το σκέλος της που αφορά την Κεντρική Λαχαναγορά Θεσσαλονίκης.
- Διαπιστώνει παράβαση του άρθρου 2 του Ν. 703/1977 σύμφωνα με όσα εκτίθενται στο αιτιολογικό της παρούσας
- Υποχρεώνει το Σωματείο Φορτοεκφορτωτών και Κομιστών Νωπών Ειδών Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών υπό την επωνυμία «Ένωσις - Άγιος Γεράσιμος» να παύσει την παράβαση και να την παραλείπει στο μέλλον
- Δεν επιβάλλει πρόστιμο σε βάρος του ως άνω Σωματείου δεδομένου ότι το ζήτημα συναρτάται με την υφιστάμενη νομοθεσία.
- Διαπιστώνει την ανάγκη μεταβολής του ισχύοντος νομικού καθεστώτος, στις Κεντρικές Λαχαναγορές, ώστε αυτό να καταστεί συμβατό με τις κοινοτικές και εθνικές διατάξεις περί προστασίας του ανταγωνισμού.

Η απόφαση εκδόθηκε την 19.3.2009.

Η απόφαση θα δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 7 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β' 1890/29.12.2006).

Ο Πρόεδρος

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Νικόλαος Γεράσιμος

Η Αναπληρώτρια Γραμματέας

Παναγιώτα Μουρκου